NAJER FOLKSBLAT
Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

פרייז 15 גראָשען

10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 282 | Łódź, Wtorek, 8 grudnia 1936 | אדרעס: לאָדז, פעטריקאָווער 21 טעל. 224-71 Adres Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. Skrz. pocz. 1.06 | לאָדז, דינסטאָג, פ׳ מקץ כ״ד כסלו תרצ״ז | 14-טער יאָהרגאַנג

פראַנקפורטער־פראַצעס

הויבט זיך אָן מאָרגען אין כור

דאָס קליינע כור איז ערוואַרטונג פון דעם גרויסען פראַצעס. — דוד פראַנקפורטער׳ס ברודער קומט צום פראַצעס. — דער צוזאַמענשטעל פון געריכטס־טריבונאַל. — ווער איז דער פערטיידיגער ד״ר אויגען קורטי?

כור, (יט״א). מיטוואָך, דעם 9 ד. ח. הויבט זיך אָן פאַר׳ן קאַנטאָנאַל־געריכט אין כור, אונטער׳ן פאָרזיץ פון ריכטער קאַנצאָני, דער געריכטליכער עפילאָג פון דער טראַגישער געשעהעניש, וואָס האָט זיך אָפגעשפּילט אין דאַוואָס, דינסטאָג, דעם 4-טען פעברואַר 1936. 8 אַ זייגער אין אָוונד. ד״ד פראַנקפורטער איז דעם קריטישען אָוונט אַריין אין גוסטלאָפ׳ס וואוינונג און האָט זיך געלאָזט אָנמעלדען. ווען גוסטלאָף איז אַריין אין צימער, האָט פראַנקפורטער אויסגעשאָסען. גוסטלאָף איז געפאַלען טויט. ד״ד פראַנקפורטער האָט זיך גלייך געמאָלדען אין דער פּאָליציי. ערקלערענדיג, אַז ער נעמט אויף זיך די פולע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר זיין טאַט. ער האָט גוסטלאָפ׳ן פריהער נישט געקענט, ער האָט אָבער געוואָלט טרעפען דעם נאַציאָנאַל־סאָציאַליזם, וועלכער האָט פעראורטיילט די יודען אויף די שענדליכסטע רדיפות.

דער 25־יעהריגער מעדיצין־סטודענט דוד פראַנקפורטער איז אַ זוהן פון אַ יוגאָסלאַווישען ראַבינער. ער ליידט אויף אַ שווערער קראַנקהייט (ביינער־טובערקולאָז) און האָט שוין געמוזט דורכמאַכען 5 אָפּעראַציעס. ער האָט שטודירט מעדיצין צוערשט אין דייטשלאַנד און שפּעטער אין דער שווייץ, ער האָט זיך אָבער אינטערעסירט מיט טעאָלאָגישע און פילאָזאָפישע פראַגען. די סאָציאַלע און גייסטיגע נויט פון יודענטום, האָט איהם קינדווייז שטאַרק געקרענקט די באַציהונג אויף די יודען אין דייטשלאַנד האָבען איהם טיף ערשיטערט.

ווילהעלם גוסטלאָף איז געבוירען געוואָרען אין 1895 אין שווערין (מעקלענבורג). בעת דער מלחמה האָט ער זיך בעזעצט אין דער שווייץ און איז שפּעטער געווען בעאַמטער פון אַ מעטעאָראָלאָגישען אינסטיטוט. ער איז פריה צוגעשטאַנען צום נאַציאָנאַל־סאָציאַליזם און האָט ענטוויקעלט אין דער שווייץ אַ העפטיגע אַגיטאַציע, וואָס האָט אַרויסגערופען פיל זאָרג אין דער עפענטליכקייט און אויך פאַרורזאַכט אַנ׳אינטערפעלאַציע אין בונדעסראַט.

כור, 7 (יט״א טעלעגראַפיש)

דאָס קליינע כור שטעהט שוין איינגאַנצען אונטער׳ן רושם פון פאַרשטעהענדען פראַנקפורטער־פראַצעס. די אָרטיגע בעפעלקערונג דעבאַטירט לעבהאַפט וועגען דעם עווענטועלען אויסגאַנג פון דעם פראַצעס. אין אַלגעמיין מערקט זיך ביי דער בעפעלקערונג אַ פערשטענדניש און אַ סימפּאַטיע פאַר ד״ד פראַנקפורטער׳ן.

היינט איז שוין אָנגעקומען קיין כור ד״ד פראַנקפורטער׳ס פערטיידיגער, דער בעקאַנטער ציריכער אַדוואָקאַט ד״ר אויגען קורטי.

ווי דער יט״א־קאָרעספּאָנדענט דערוויסט זיך, איז אַרויסגעשוואומען אַ פּלאַן וועגען בעשטימען פאַר פראַנקפורטער׳ן אויף דער צייט פון פראַצעס אַ בעזונדער צימער אין געריכטס־בנין, כדי מען זאָל איהם נישט דאַרפען פיהרען איבער דער שטאָט פון און צו די געריכטס־פערהאַנדלונגען, ווייל מען האָט מורא, אַז די אָנגעקומענע אויף דעם פראַצעס נאַציס, זאָלען נישט אויספיהרען אַנ׳אַטענטאַט אויף פראַנקפורטער׳ן.

כור, 7 (יט״א טעלעגראַפיש)

מיטוואָך, דעם 9 דעצעמבער, 10 אַ זייגער פריה עפענט זיך דער פראַנקפורטער־פראַצעס. דער געריכטס־טריבונאַל שטעלט זיך פאַר ווי פאָלגענד: פרעזידענט — ד״ר גאַנזאָני (אַ מיטגליד פון דער פרייזיניג־דעמאָקראַטישער פאַרטיי). מיטגלידער: וויעלי יאָזעף, ניקאָלאַ גיד, גאַרטמאַן קריסטיאַן און ד״ר זענדער יאָהאַן פעטער. פראָקוראָר איז ד״ר בריגגער. דער רעדאַקטאָר פון דער אָרטיגער „בינדנער טאַגבלאַט״, אָרגאַן פון דער קאַטוילישע־קאָנסערוואַטיווער פאַרטיי. די ציוויל־מאָהנונג מצד פרוי גוסטלאָף פערטרעטען: ד״ר אורשפרונג, ד״ר פאַדרוט, אַנ׳אָרטיגער נישט־שטאַרק בעקאַנטער אַדוואָקאַט, חוץ זיי וועט נאָך, ווי בעקאַנט, אַרויסטרעטען אַלס זאַכקענער פון דייטשען רעכט דער דייטשער אַדוואָקאַט פון העסען, ד״ר גרים.

מיט דער פערטיידיגונג פיהרט אָן דער בעקאַנטער ציריכער אַדוואָקאַט ד״ר אויגען קורטי.

ד״ר קורטי איז שוין אַ 72־יעהריגער זקן, וועלכער שמ׳ט אין דער גאַנצער שווייץ, אַלס אַנ׳אויסגעצייכענטער אַדוואָקאַט. ער אַרבייט שוין אין אַדוואָקאַטען־בערוף זייט 1889 יאָהר. מעהרסטענטייל פלעגט ער אַרויסטרעטען אין ציוויל - פראַצעסען, אָבער דאָך פלעגט ער אויך אָנטייל נעמען אין גרעסערע קרימינאַל־פראַצעסען, וואָס זענען פאָרגעקומען אין דער שווייץ. אַזוי צום ביישפיל איז ער אויך געווען דער פערטיידיגער פון דער פרוי בולטער, וועלכע איז בעשולדיגט געוואָרען אין דערהרגענען איהר געליבטען. דער דאַזיגער פראַצעס, וועלכער איז צופעליג אויך פאָרגעקומען אין כור, האָט זיך געענדיגט מיט אַ בעפרייאונגס־אורטייל אַ דאַנק דער גלענצענדער פערטיידיגונג פון ד״ר קורטי. וועגען דעם דאַזיגען פראַצעס דערמאָנט עמיל לודוויג אין זיין בוך „דער מאָרד אין דאַוואָס״, וואָס איז פערבאָטען געוואָרען דורך דער שווייצאַרישער רעגירונג צו פערשפרייטען אין דער שווייץ, און ברענגט עס אַלס בעווייז, אַז אויך אין דעם פראַנקפורטער־פראַצעס קענען אָנגענומען ווערען די מילדערנדע אומשטענדען, וואָס האָבען געוואוגען דעם זעלבען טריבונאַל צו בעפרייען אַנ׳אָפגענאַרטע אין איהר ליבע פרוי.

ד״ר קורטי איז אַ מיטגליד פון דער פרייזיניג־דעמאָקראַטישער פאַרטיי און איז זייבער צייט געווען אַ מיטגליד פון נאַציאָנאַל־ראַט אַלס פאַרשטעהער פון דער דאָזיגער פאַרטיי. ער איז אויך קאָלאָנעל אין דער שווייצאַרישער אַרמעע. ד״ר קורטי האָט אַרויסגעגעבען פיל ווערק אויפ׳ן געביט פון שווייצאַרישער רעכט, וועלכע שטעלען פאָר אַ גרויסען וויסענשאַפטליכען ווערט. ד״ר קורטי ווערט נישט פערעכענט צו די גלענצענדע רעדנער, אָבער זיין עהרפולע פערזאָן, און זיינע לאָגיש־וואָגיגע ווערטער האָבען אַ שטאַרקען איינפלוס נישט בלויז אויף די ריכטער, נאָר אויך אויף דער בעפעלקערונג.

ווי עס איז צו זעהן, האָט אין דעם איצטיגען פראַצעס ד״ר קורטי צו ערפילען אַ שווערע אויפגאַבע, ווייל ער דאַרף קעמפען געגען 4 יוריסטען: דעם פראָקוראָר און די דריי פערטרעטער פון דער פרוי גוסטלאָף.

ציריך, 7 (יט״א טעלעגראַפיש)

ווי דער יט״א־קאָרעספּאָנדענט ווערט געוואויר, וועט אויפ׳ן פראַצעס קומען פראַנקפורטער׳ס ברודער, ד״ר פראַנקפורטער פון וויען.

ציריך, 7 (יט״א טעלעגראַפיש)

ווי עס טיילט מיט די ציריכער „איזראַעליטישע וואָכענבלאַט״, וועט צוליב מאַנגעל פון אָרט אַרויסגעגעבען בלויז אַ גאַנץ בעגרעניצטע צאָהל איינטריטס־קאַרטען אויף דעם פראַצעס אין כור. מעהר ווי אַ העלפט פון די ווענדונגען זענען נישט בעריקזיכטיגט געוואָרען.

דער דייטשער קאָנסולאַט האָט זיך בעמיהט צו בעקומען 100 איינטריטס - קאַרטען. מען האָט אָבער פאַר דייטשער בעזוכער רעזערווירט בלויז 30 איינטריטס־קאַרטען.

נאַציאָנאַלע שוץ

אָפּטיילונגען פון יוגענדליכע אַרבייטסלאָזע פון 4 יאַנואַר ביז׳ן 20 מערץ 1937

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש)

שטרעבענדיג כאָטשבי טיילוויז צו מילדערן די אַרבייטסלאָזיגקייט און בעשעפטיגען אַרבייטסלאָזע יונגעלייט, און קודם כל, בכדי צוועקמעסיג אויסצונוצען די אויף דעם צוועק בעשטימטע פאָנדען — אָרגאַניזירט דאָס קריגס־מיניסטעריום אויף די ווינטער־חדשים ספּעציעלע אָפּטיילונגען פאַר „נאַציאָנאַלע שוץ״, אין וועלכע עס וועלען אַריינגעצויגען ווערען אויף אַ פרייוויליגען אופן רעזערוויסטען און ערב־פאַר־יוגנד, וואָס האָט קיין אַרבייט נישט. בזה האופן וועלען עטליכע טויזענד אַרבייטסלאָזע יונגעלייט בעקומען בעשעפטיגונג אינ׳ם מיליטער, ווי אויך אויפענטהאַלט און מונדירונג.

די דאַזיגע אָפּטיילונגען פאַר „נאַציאָנאַלער שוץ״ וועלען אָרגאַניזירט ווערען בלויז ביי איינציגע פיעכאָטע־אָפּטיילונגען אין די קרייזען, וואָס זענען צום מעהרסטען געטראָפען פון דער אַרבייטסלאָזיגקייט. אין דער ערשטער רייה וועלען אָנגענומען ווערען יוגנדליכע פון מיליטער - צוגרייטונגס - אָרגאַניזאַציעס. אין די רייהען פון די דאָזיגע אָפּטיילונגען וועט געאַרבייט ווערען פונ׳ם 4 יאַנואַר ביז׳ן 20 מערץ 1937. די מיליטער־מאַכט פערזיכערט די פרייוויליגע די פולשטענדיגע מאָראַלישע און מאַטעריעלע אונטערשטיצונג צוגלייך מיט די זעלבער פונ׳ם אַקטיווען מיליטער־דינסט.

אין די נאָהענטסטע טעג וועט דערשיינען אַ מודעה פון קריגס־מיניסטעריום וועגען אַריינציהען פרייוויליגע אין די אָפּטיילונגען פאַר נאַציאָנאַלער שוץ און וועגען רופען אויף איבונגען רעזערוויסטען אין די אַרטילעריע־פולקען — אין די ערשטע טעג פון יאַנואַר.

די נישטיגע קאָנטינגענטען

כשר פלייש פאַר דער יודישער בעפעלקערונג

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש)

פון די שטעטלעך אַרום וואַרשאָ ווערט כסדר אַלאַרמירט דער אַלגעמיינער שחיטה־קאָמיטעט וועגען דעם, אַז מ׳בעשטעטיגט פאַר זיי גאַר קליינע קאָנטינגענטען כשר פלייש.

למשל, פאַר דער 2־טויזענד־קעפּיגער יודישער בעפעלקערונג אין מינסק־מאַזאָוויעצק זענען בעשטימט בלויז 6 אָקסען אויף אַ וואָך.

אינ׳ם וואַרשעווער שחט־הויז ווערען שוין געמאַכט אַלע צוגרייטונגען צו דער מעכאַנישער שחיטה: אַזוי האָט מען שוין אפילו געברענגט עטליכע צעהנדליג ווייכע מאַטראַצען פאַר די בהמות, וועלכע מען וועט קיילען לעבעדיגערהייד, ס׳הייסט אוודאי זיי זאָלען האָבען אַ ווייכע מיתה...

דער גערער רבי

פאָהרט אויף שטענדיג קיין ארץ־ישראל

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש)

דער גערער רבי פאָהרט אַוועק אין דעם נאָענטסטען מאָנטאָג אויף שטענדיג קיין ארץ־ישראל.

עס האָבען געמאַכט בעמיהונגען פערשידענע קרובים, הויף־מענשען, אָנגעזעהענע חסידים, פיל רביים, רבנים, מקורבים און איהם געבעטען, ער זאָל אין דער איצטיגער שווערער צייט נישט פערלאָזען דאָס לאַנד. אָבער די אַלע בקשות און בעמיהונגען האָבען נישט געהאָלפען, און, ווי געזאָגט פאָהרט ער שוין אַוועק.

מינ. אידען ווייסט נישט,

אַז דריי אויסלענדישע מלוכות האָבען געשטיצט די אַראַבישע טעראָריסטען

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש)

אויף דער היינטיגער זיצונג פון פאַרלאַמענט האָט אַ דעפּוטאַט פון דער לייבאָר־פאַרטיי געפרעגט ביים מינ. אידען, צי ווייסט ער וועגען דעם, אַז 3 אויסלענדישע מלוכות האָבען געשטיצט די אַראַבער בעת די אומרוהען אין ארץ־ישראל.

מינ. אידען האָט געענטפערט, אַז ער ווייסט עס נישט.

נייער פוילישער גענעראַל־קאָמיסאַר פאַר דאַנציג

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש)

דער מלוכה־פּרעזידענט האָט נאָמינירט דעם ביז־איצטיגען פוילישען גענעראַל־קאָמיסאַר אין דאַנציג, דעם ד״ר קאַזשימיעזש פאַפּעע אַלס אויסעראָרדענטליכען געזאַנדטען און פולמעכטיגען מיניסטער ביי דער טשעכאָסלאָוואַקישער רעגירונג אין פּראַג.

גלייכצייטיג האָט דער מלוכה־פּרעזידענט נאָמינירט דעם ביז־איצטיגען שאַרזשע־ד׳אַפער אין פּראַג, מאַריאַן כאָדאַצקיעוויטש, אַלס פוילישען גענעראַל־קאָמיסאַר אין דאַנציג.

בעשטימט אַ קאָמיסאַרישע קהלה־פערוואַלטונג אין קראָקע

קראָקע, 7 (טעלעפאָניש)

אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן בעשלוס פון קולטוס־מיניסטעריום וועגען פעראייניגען די קהלות פון קראָקע און פּאָדגוזשע, האָט היינט דער וואָיעוואָדע־אַמט איבערגעגעבען דער קהלה 3 דעקרעטען: איינער — וואָס לייזט אויף ביידע קהלות. אַ צווייטער — וועגען רעגולירען די קהלה־פערהעלטענישען און אַ דריטער — וועגען נאָמינירען אַ קאָמיסאַרישע קהלה־פערוואַלטונג.

אין פּרעזידיום פון דער נאָמינירטער קהלה זענען בעשטימט: אַלס פּרעזעס — דער ביז־איצטיגער פּרעזעס ד״ר ראַפאַל לאַנדוי, אַלס וויצע־פּרעזעסען — אַנ׳אגודה׳ניק און אַ קאַמבאַטאַנט. די קהלה־פערוואַלטונג בעשטייט פון 21 מיטגלידער, דערונטער: אָרטאָדאָקסען, באַבאָווער חסידים, אַסימילאַטאָרען, קאָמבאַטאַנטען און 3 ציוניסטען.

די קאָמיסאַרישע קהלה דאַרף מאַכען די בוידיגע שריט. אַז די קהלה־וואַהלען זאָלען פאָרקומען אין דער נאָהענטסטער צייט.

יודען, ביים רוימען דעם שניי אין וואַרשא

וואַרשא, 8 (טעלעפאָניש)

דער וואַרשאָווער אַרבייטס־אַמט, וואָס האָט צוגענומען קנאַפּע 2000 אַרבייטסלאָזע צום רייניגען דעם שניי, האָט אויך צוגענומען עטליכע צענדליג יודען.

די דאָזיגע יודען ווערען אָבער בעשעפטיגט בלויז אין יודישע ראַיאָנען, און אויף נאַלעווקי למשל האָט מען היינט געזעהן יודען מיט לאָפּאַטעס ביים רוימען דעם שניי.

היינט ווערט דערווארט

א דעצידירענדע אטאקע פון די אויפשטענדיגע אין שפאניען

מאדריד, 7 (ספ. טעל.)

די רוהיגקייט, וואס האט היינט א גאנצען טאג געהערשט אויפ'ן גאנצען מאדרידער פראנט גיט א גרונד צו בעהויפטען, אז מארגען, דעם 8. ד. ח. וועלען די אויפשטענדיגע אנהויבען א דעצידירענדע אטאקע.

דאס רעפובליקאנישע מיליטער גרייט זיך צום ווידערשטאנד.

לויט ווי מען איז זיך משער וועט זיך די אטאקע אנהויבען אויף די אפשניטען פון פאצועלא-דע-אלארקאן און הומערא.

די פאריגע נאכט זענען פארגעקומען קליינע צוזאמענשטויסען.

מיט דער נישט-אינטערווענץ האט עס נישט קיין שייכות...

לאנדאן, 7. (ספ. טעל.)

אויף עטליכע פראגען אין פארלאמענט, האט דער מיניסטער אידען דערקלערט, דאס לויט ידיעות פון אויסערן מיניסטעריום האבען אין קאדיקס געלאנדעט 5000 דייטשען. גלייכצייטיג האט ער אינפארמאר-ציעס, אז א בעדייטענדע צאהל איטאליענער געפינט זיך אויף מיליטער-דינסט אויפן אינזעל מאיארקא, אויך, אז א בעדייטענדער קאנטינגענט רוסען און אנ-דערע פרעמדלענדער געפינט זיך אין די רייהען פון דער רעגירונגס-ארמעע אין מאדריד.

די דייטשען לייקענען.

בערלין, 7. (ספ. טעל.)

אין די מאסגעבענדע דייטשע קרייזען לייקענט מען אין דעם, דאס דייטשלאנד זאל האבען בדעה ארויסצוטרעטען פונם נישט-אינטערווענץ קאמיטעט אין לאנדאן. די זעלבע קרייזען דריקען גלייכצייטיג אויס די האפענונג, דאס די טעטיגקייט פונם קאמי-טעט מאכט איצט כמעט פאר אוממעגליך די אפענע אינטערווענץ פון מאסקווע לטובת דער רעגירונג אין וואלענציא.

אין שטרענגער דיסקרעציע.

פאריז, 7. (ספ. טעל.)

דער קארעספאנדענט פון „פטי פאריזיען" איז מודיע פון גרענאבל, אז אין דער קאטאסטראפע פונם גרויסען פאסאזשיר-אעראפלאן פון דער דייטשער „לופטהאנזע", וועלכער איז דעם 3 ד.ח. צושמעטערט געווארען אויף דעם אלפן-שפיץ, אלמעט, זענען

אומגעקומען 7 אדער 8 מאן. די פארשטייער פון דער „לופטהאנזע" און די דייטשע עקספערטען האלטען זיך שטרענג דיסקרעט, ווען מ'פרעגט זיי וועגען די אומגעקומענע פאסאזשירען, צווישען די דאקומענטען וואס מ'האט געפינען צווישען די רעשטלעך פונם אערא-פלאן זענען פאראן פראפאגאנדע אויפרופען פון דער רעגירונג אין בורגאס, וועלכע זענען מאסענווייז אר-רונטערגעווארפען געווארען צו די פויערים אין קאר-טאלאניען.

א בריף פון אמבאסאדאר מאיסקי.

לאנדאן, 7. (ספ. טעל.)

צוליב דעם וואס אין קאדיקס א. א. ערטער פון שפאניען זענען אנגעקומען עטליכע טויזענד אזוי-ערופענע „דייטשע פריוויליגע" מיט הילף פאר די אויפשטענדיגע, האט דער סאוויעטישער אמבאסאדאר מאסקי ארויסגעשיקט א בריף צום לארד פלימוט, פארזיצער פונם אויפזיכטס-קאמיטעט וועגען נישט אינטערווענץ אין שפאניען, מיטן פארשלאג תיכף אונטערצונעהמען שריט געגען דער נייער פארם פון אינטערווענץ. מאיסקי האט פארעפנטלעכט, אז דער נישט-אינטערווענץ אפמאך און דער קאנטראלע-פראיעקט זאל ארומנעהמען די פראגע פון ארויסשי-קען „פריוויליגע" פאר שפאניען.

מאדריד, 7. (ספ. טעל.)

דער שוין ראט פון דער הויפטשטאט טיילט מיט: דאס פראבלעם פון שפייז-פערזארגונג איז במעט געלעזט. עס זענען געעפענט געווארען גרויסע פראדוקטען לאגערען און ס'איז ארגאניזירט געווארען די פונאנדערטיילונג. עס איז אויך פערזיכערט דער צופיהר קיין מאדריד פון 200 וואגאנען שפייז טעגליך. ס'זענען איינגעפיהרט געווארען שפייז-קארטען פאר דער בעפעלקערונג, גלייכצייטיג זארגט דער קאמיטעט וועגען אנגעטועכץ און געוועהר פאר דער ארמעע.

סעווילע, 7 (ספ. טעל.)

די ראדיא סטאציע פון די אויפשטענדיגע מעלדעט אז די אפענזיווע פונם רעגירונגס מיליטער אויף צפון פראנט איז אפגעשטויסען געווארען און אז דער ביי זענען אומגעקומען 200 מאן מיליציאנערען.

אויפן דרום פראנט איז די לאגע נישט געענדערט.

ביי גריפע, פארקילונג, ביי ברעכן אין די ביינער בא-קומט מען פארלייכטערונג, באנוצנדיק טאגאל-טאבלעטן. טאגאל פארקלענערט די היץ און שטילט דעם ווייטאג. צו באקומען אין דער נאגטסטער אפטייק.
Togal

בלוטיגער צוזאמענשטויס

צווישען מיליטער און א נייער באנדע אראבישע טעראריסטען

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראפיש)

א שווערע שלאכט איז היינט פארגעקומען נעבען שכם צווישען מיליטער און א בעוואפענטער אראבישער טעראריסטען-באנדע, וועלכע האבען לכתחילה אנגעגריפען א מיליטער-אויטא. די זעלנער האבען דורך ראדיא אלארמירט מיליטער. עס איז באלד אנגעקומען א גרעסערע אפטיילונג הילף.

דער שווערער קאמף האט געדויערט אנ'ערך צוויי שעה, וויפיל קרבנות עס איז דא בסך הכל, איז נאך דערווייל נישט בעוואוסט.

היינט אינדערפריה האט מיליטער פערלאזט שכם. איין טייל איז אוועק זוכען די ענטלאפענע ארגאניזירטע באנדיטען. און א צווייטער טייל איז אוועק אויף מאנעווערס.

בלוטיג געשלעג אין ירושלים

צווישען הסתדרותניקעס און רעוויזיאניסטען

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראפיש)

היינט איז אויסגעבראכען א בלוטיג געשלעג צווישען רעוויזיאניסטען און הכתדרותניקעס.

3 רעוויזיאניסטען זענען פערוואונדעט גע-ווארען, דערונטער איינער – שווער.

דאס געשלעג איז אויסגעבראכען מחמת דעם, וואס די רעוויזיאניסטען האבען אוועקגעשטעלט פיקעטען נעבען דעם פלאץ, וואו ס'ווערט געבויט דער נייער הדסה-שפיטאל ביים אוניווערסיטעט.

די רעוויזיאניסטען האבען א טענה, אז די ארבייטס-פערטיילונג איז אנ'אומיושרדיגע.

פאליציי האט צוטריבען דעם רעוויזיאניס-טישען פיקעט.

די רעוויזיאניסטען האבען געפרובט ארגא-ניזירען א גאסען-דעמאנסטראציע און אויסגעהאקט עטליכע שויבען אין צענטראל-בנין פון „הדסה".

די בעאמטע פון „הדסה" האבען זיך אפגע-זאגט צו פיהרען אונטערהאנדלונגען מיט די רעווי-זיאניסטען, מחמת דעם, וואס דורך זיי ווערט אנ-געווענדעט טעראר.

די קעניגליכע קאמיסיע

אויף א טעע-אויפנאהמע ביים פרע-זידענט דר. חיים ווייצמאן

ירושלים, 7 (יט"א טעלעגראפיש)

די קעניגליכע קאמיסיע האט היינט בעזוכט רחובות און זיך נעגוי בעקענט מיט די לעבענס-בעדינגונגען אין דער יודישער קאלאניע.

די מיטגלידער פון דער קעניגליכער קאמיסיע מיט לארד פיל בראש האבען א לענגערע צייט פערבראכט אויף א טעע-אויפנאהמע אין דער וואוינונג פון ד"ר חיים ווייצמאן אין רחובות.

Dr. med.
HALTRECHT
ספעציעל-ארצט פאר הויט-,געשלעכטס קראנקהייטען און מענער-שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען פון פעטריקאווער 10 אויף
161 פיעטריקאווער 161
טעל. 245-21.
פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצא-פרייזען

Dr. REICHER
פאלודניאווא 28. טעל. 201-93
ספעציאליסט
פאר מענער - שוועכע - בעהאנדלונג
סעקסועלע בעראטונגען פון פסיכא - אנאליז
רענטגען-בעשטראהלונגען ביי הויט-קראנקה
נעמט אן פון 8—11 פון 5—8 אווענט.
זונטאג און חגאות פון 9—12.

בית הכנסת „אהל יעקב"
גדאנסקא 18 18
היום בשעה 6 לפנות ערב תערך
חגיגת חג החשמונאים
והדלקת הנר הראשון של חנוכה
בשירה ובזמרה, ע"י ש"ץ ביהכ"נ מר ד. טאפעל. בלוית מקהלה עווכה ומכוררה, ע"י המנצח מר קנבל.
נאום-החגיגי על הנושא:
„החשמונאים והציוניות"
ישא חבר הנשיאות של הועד הציוני העירוני העורך מר ישעיהו אוגר.
הקהל מוזמן לבוא. הועד.

„כרן-היסוד" לאדז • פילהארמאניע-זאל נארוטאוויטשא — 20 —
דאנערשטאג, כ"ו כסלו — 10/12, 8.30 אווענד קומט פאר א גרויסע פאלקס-פערזאמלונג מיט דער בע-טייליגונג פון
ד"ר נחום גאלדמאן (פאריז)
פארשטעהער פון דער יודישער אגענץ-עקזעקוטיווע ביים פעלקער-בונד אין זשענעווע און וויצע-פאר-זיצענדער פון ציוניסטישען אקציאנס-קאמיטעט. וועלכער וועט ארויסטרעטען מיט א רעדע אויף ד. ט.:
„אין דער שעה פון ענטשיידונג"
בילעטען צו בעקומען אין ציוניסטישען ביורא, שרודמיעסקא 29 און אין טאג פון דער פערזאמלונג, פון 4 נאכמיטאג ביי דער קאסע פון פילהארמאניע.

מיינע פריינד
פאמיליע ראזענדארן
צוליב'ן טויט פון זייער אומפערגעסליכען
פאטער נ"ע
דריק איך אויס מיין טיפסטען ביילייד.
זייט געטריסט!
סאלעס מערמערשטיין.

מיין פריינד
שמואל'יקן גאלדשטיין
צוליב'ן טויט פון זיין
פאטער נ"ע
דריק איך אויס דעם טיפסטען ביילייד.
המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
מאיר ווינדער,
דירעקטאר פון יודישען טעאטער.

Biuro pisania podań
do władz administracyjnych i sądowych.
Przepisywanie na maszynie.
M. AUGENFISZ
Łódź, Zawadzka 9.

געדענקט, ביי
שטשעשליווי
א גרויסער אויסוואהל פון
אריגינעלע בילעצער און
טאמאשאווער סחורות
אויף אנציגער און פאלטענס
פון די בעסטע קוואליטעטען
אויף פערשידענע רעשטען
קומט אין איבערצייגט אייך
R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09.
געדענקט פראנט II שטאק.

Dr. med.
E-WAJNBERGOWA
אויגען-קראנקהייטען
Dr. med.
M. WAJNBERG
נערווען-קראנקהייטען
האבען זיך איבערגעצויגען אויף
LEGJONóW 3 (Zielona)
tel. 172-20.

לעכער
ווערען אויסגעניהט
צו בילינע פרייזען
ג. נארדמאן
8 שרודמיעסקא 8

Dr. med. LEON FAMILIER
אינער-ליכע און קינדער - קראנקהייטען
שערפיען 37 בענעדיקטא 6.
נעהמט אן פון 5—7 נאכט

Doktór
Klinger
ספעציאליסט
פאר ווענערישע, הויט, האר
און סעקסועל-קראנקהייט
Andrzeja 2, tel. 132-28
נעמט אן פון 9 ביז 11 פ.ן און פון 6 ביז 8 אוו.

Dr.
Wajnberg
ספעציאליסט פאר לונגען, האריץ און סקלעראז קראנקהייטען
פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.
נעמט אן פון 9-10 פריה, 3-5 8-9 אוו.

אויערן, נאז און האלז און לונגען-קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z. RAKOWSKI
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צוועק אפעראציע א. אז. וו. ווי אויך אמבולאטאר-רישעס פון 9-2 און פון 4-8 אווענט.
ביי דער קליניק איז טעטיג
א רענטגען-גאבינעט
פאר דורכליכטונגען אוי אויך ... רענטגענאגראפיע

די ביליגסטע קוועלע
פון אלערלייט
נייע = מאשינען,
טיילען, נאדלען אז"וו איז ביי
Skład maszyn do szycia
Singer i Lachman
Łódź, Zydowska 2,
telefon 246-73.

באַלדווין ווייסט נאָך נישט

וואָס דער קעניג וויל און וועט בעשליסען

שריפטליכע דערקלערונג פון פרוי סימפּסאָן

לאָנדאָן, 7 (ספּ. טעל.)

די זיצונג פון׳ם פּאַרלאַמענט האָט זיך אָנגעהויבען 2 מיט 55 ביײטאָג ביי אַנ׳איבערגעפילטען זאַל.

לאָנדאָן, 7 (ספּ. טעל.)

רייטער אַגענטור מעלדעט: אויף דער היינטיגער פּאַרלאַמענט־זיצונג. האָט דער פּרעמיער באַלדווין, ענטפערענדיג אויף דער פראַגע פון אַטלעי׳ען דער־קלערט:

— איך פיהל זיך גליקליך, האָבענדיג די געלעגנהייט צו בעלייגען אַנ׳אַנדער דעקלאַראַציע, וועגען דער סיטואַציע ביים בעטראַכטען דעם ענין אין זיין גאַנצען פערנעהם, איז עס געווען דער הייסער פערלאַנג פון דער רעגירונג צו געבען דעם קעניג די וואָס ברייטסטע מעגליכקייט צו בעטראַכטען זיין דעציזיע, וועלכע איז נוגע סיי דירעקט זיין צוקונפטיג גליק, סיי די אינטערעסען פון אַלע זיינע אונטערטאַנען. גלייכצייטיג קען זיך נישט די רעגירונג פון גרויס־בריטאַניען נישט אָפּגעבען זיך קיין דין־וחשבון, אַז דאָס ווייטערדיגע פערשלעפּען פון דעם איצטיגען מצב פון אומזיכערקייט וואָלט געבראַכט צו דער ריזיקאָ פון אַ גרויסען היזק פאַר די נאַציאָנאַלע און אימפּעריאַלע אינטערעסען, און אין דער ווירקליכקייט איבט נישט קיינער אויס אַ דרוק אויף דער דאָזיגער זייט פון דער סיטואַציע, ווי די רעגירונג. לייגענדיג אַכט אויף געוויסע דערקלערונגען בנוגע די בעציהונגען פון דעם קעניג און דער רעגירונג, מוז איך צוגעבען, אַז מחוץ דער פראַגע פון הייראַט, האָט די רעגירונג קיין שום עצות נישט געגעבען דעם קעניג, מיט וועלכען אַלע מיינע געשפּרעכען האָבען געהאַט אַ שטרענג פּערזענליכען, און אינפאָרמאַטיווען כאַראַקטער. די דאָזיגע פראַגען זענען נישט בעריהרט געוואָרען דורך דער רעגירונג, נאָר דורך דעם קעניג גופא, וועלכער האָט אין געשפּרעך מיט מיר, וואָס איז פאָרגעקומען מיט עטליכע וואָכען צוריק, מיך אינפאָרמירט וועגען זיין מונה חתונה צו האָבען מיט דער פרוי סימפּסאָן מיט דעם מאָמענט ווען זי וועט פריי ווערען. די פראַגע אַלזאָ האָט זיבט אַ לענגערער צייט פערנומען די געדאַנקען פון׳ם קעניג, און תיכף ווי ער וועט אָנגעהמען אַ בעשלוס וועגען דעם וועג, מיט וועלכען ער קלעהרט צו גיין — וועט ער תיכף ווען דעם מעלדען זיינע רעגירונגען אין׳ם לאַנד און אין די דאָמיניען. די אויפגאַבע פון די דאָזיגע רעגירונגען וועט דאַן זיין צו דעצידירען, וואָס פאַר אַנ׳עצה זיי וועלען האַלטען פאַר נויטיג צו געבען דעם קעניג אין דער ליכט פון זיין דעציזיע.

באַלדווין דריקט דערביי אויס, אין נאָמען פון פּאַרלאַמענט די טיפע און פולע אַכטונג און סימפּאַטיע פאַר׳ן קעניג.

פאַר באַלדווינ׳ען ווערען געמאַכט אָוואַציעס און טשערטשיל׳ן לאָזט מען נישט קומען צום וואָרט.

באַלדווין ערקלערט איהם: — „איך ווייס נאָך נישט און קען נאָך נישט וויסען, וואָס דער קעניג קען בעשליסען, אָדער ווי אַזוי ער וועט וועלען בעשליסען. מאַכען דאָ השערות איז פאַר מיר אַ פולשטענדיג אומעגליכע זאַך".

לאָנדאָן, 7 (ספּ. טעל.)

אינ׳ם לאָרדען־הויז האָט דער לאָרד האַליפאַקס אָפּגעגעבען אַנ׳ענליכע דערקלערונג, וואָס דער פּרעמיער באַלדווין אין פּאַרלאַמענט.

פּאַריז, 7 (ספּ. טעל.)

די ווילע לוביע אין קאַן, וואו עס געפינט זיך די פרוי סימפּסאָן ווערט אָפּגעהיט דורך דעטעקטיוען, פראַנצויזישע פּאָליציי און אַגענטען פון סקאָטלאַנד־יאַרד. דער־עיקר ווערט זי אָפּגעהיט פאַר די רעפּאָרטערן און פאָטאָגראַפיסטען. דער אינהאַבער פון דער ווילע, ה׳ ראָדושערס האָט ערקלערט, אַז זי איז זעהר מיד, נישט־דיספּאָנירט, און אַז זי וועט אין דער ווילע פערבלייבען אוודאי נאָר אַ 4 טעג. מען האַלט, אַז זי וואַרט אויפ׳ן קעניג עדוואַרד, און אַז צוזאַמען מיט איהם וועט זי מאַכען אַ לענגערן ים־שפּאַציר אויף דער יאַכט „סיסטער׳ן", וועלכע שטייט אינ׳ם פּאָרט מאָנאַקאָ.

לאָנדאָן, 7 (ספּ. טעל.)

קיין שום ענדערונגען וואָס זאָלען אָנווייזען אויף אַ ליקווידאַציע פון׳ם קאָנסטיטוציע קריזיס זענען היינט נישט פאָרגעקומען. דער קעניג עדוואַרד איז קיין לאָנדאָן נישט געקומען. ער געפינט זיך נאָך אַלץ אין דעם פאָרט בעלוועדער.

עס איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ בנוגע פערמעגען־פראַגען פון׳ם קעניג אין פאַל פון אַנ׳עווענטועלער אַבדיקאַציע.

לאָנדאָן, 7 (ספּ. טעל.)

די פרוי סימפּסאָן האָט איבערגעגעבען אין קאַן דעם לייב־לאָרד פון קעניג עדוואַרד דער 8, לאָרד בראָ-לאָוו, וועלכער בעגלייט זי, אַ דורך איהר אונטער־געשריבענע דערקלערונג פון פאָלגענדען אינהאַלט:

„אין פערלויף פון די לעצטע וואָכען האָט פרוי סימפּסאָן אונאויפהערליך געשטרעבט אויסצומיידען וואָס׳ערע נישט איז אַקציע. אָדער פּראָפּאָזיציע, וואָס קען מאַכען שוואַנקען אָדער שאַדען זיין קעניגליכער מאַיעסטעט, צי דעם ענין, איהר שטעלונג איז אויך איצט נישט געענדערט, און אויף וויפיל דער דאָזיגער שריט וואָלט געלעזט די פראַגע, איז זי גרייט צוריק־צוציהען זיך תיכף פון דער סיטואַציע, וועלכע האָט זיך אַרויסגעוויזען סיי פאַר אומגליקליך, סיי פאַר נישט דערהאַלטבאַר."

די איבערגעגעבענע דעקלאַראַציע פון דער פרוי סימפּסאָן האָט געמאַכט אין די לאָנדאָנער מאַסגעבענדע קרייזען אַנ׳אויסערגעוועהנליכען רושם, מען האַלט פאַר מעגליך, אַז דאָס וואָס פרוי סימפּסאָן האָט אָנגענומען אַזאַ שטעלונג — קען ברענגען צו דער פּאָזיטיווער ליקווידאַציע פונ׳ם גאַנצען קריזיס.

קעניג עדוואַרד זאָל ווערען רעגענט

קאָמפּראָמיס־קאָמבינאַציע, צו ליקווידירען דעם קריזיס אין ענגלאַנד

פאָרשלאָג פון דער הערצאָגין פון יאָרק

לאָנדאָן, 7 (ספּ. טעל.)

די דעמאָנסטראַציעס און לאָזונגען פון די ברייטע מאַסען אין לאָנדאָן לטובת דעם קעניג האָבען געמאַכט אַ דערדריקענדען איינדרוק אויף די מיטגלידער פון דער קעניגליכער משפּחה. דער פּרט, וואָס אין די מאַניפעסטאַציעס האָבען נישט אַנטייל גענומען קיין אָרגאַניזאַציעס מיט פּעהנער, נאָר די ברייטע מאַסע מענשען פון גאַס, נישט אָרגאַניזירט, האָבען בעוויזען, ווי פּאָפּולער און בעליבט דער קעניג איז.

בעזונדערס זענען געטראָפען פון די מאַניפעסטאַציעס דאָס הערצאָג־פּאָר־פּאָלק פון יאָרק, וועלכע זענען די טראָנפאָלגער.

דער הערצאָג פון יאָרק איז זעהר אַ שעמעוודיגער (צוליב זיין שטאַמלען), און ווייסט, אַז ער וועט נישט קענען רעפּרעזענטירען דאָס לאַנד אויפ׳ן אָרט פון זיין ברודער קעניג עדוואַרד דער 8־טער.

די הערצאָגין פון יאָרק, אַ זעהר וויכע און אויך זעהר בעשיידענע פרוי, פון אַנ׳אַלטער אַריסטאָקראַטישע פאַמיליע, וועלכע האָט ביז אַהער נישט געשפּילט קיין בעזונדערע ראָל אין דער קעניגליכער משפּחה — איז געגען דעם, אַז איהר מאַן זאָל אָננעהמען די קרוין. זי לעגט פאָר, אַז ער זאָל זיך אָפּזאָגען פון טראָן לטובת זייער קליינער טעכטערל פּרינצעסין יעליזאַוועטאַ, וועלכע איז אַזוי בעליבט ביים ענגלישען פאָלק און אַלס רעגענט זאָל בעשטימט ווערען דער איצטיגער קעניג עדוואַרד דער 8.

דער דאָזיגער קאָמפּראָמיס פון דער הערצאָגין פון יאָרק וואָלט געגעבען דעם קעניג די מעגליכקייט חתונה צו האָבען, וואָלט פערגיטיגט דעם קאַבינעט און פּאַרלאַמענט און ביי דער מאַכט ד. ה. די רעפּרעזענטאַציאָנס־פליכטען, וואָלטען דאָך געבליבען ביים איצטיגען קעניג עדוואַרד.

* * *

פון לאָנדאָן מעלדעט מען, אַז צווישען די פערשידענע קאָמפּראָמיס־פאָרשלאַגען איז אויך פערהאַן אַ פאָרשלאָג, אַז דער קעניג זאָל דערווייל אָפּלעגען די פראַגע פון זיין חתונה מיט פרוי סימפּסאָן אויף אַ פּאָר חדשים און ביז דער צייט וועט זיך אויסקריסטאַליזירען די געזעלשאַפטליכע מיינונג.

די דאָמיניעס און דער קעניג אַליין וועט צייט האָבען אויסצוועהלען צווישען זיין הרה און זיין טראָן.

דאָס וואָרט האָט בערנאַרד שאָו...

לאָנדאָן, 7 (ספּ. טעל.)

גאַנץ לאָנדאָן רעדט וועגען אַנ׳אַרטיקעל, וועלכען ס׳האָט פערעפענטליכט אין „איווינינג סטאַנדאַרט" בערנאַרד שאָו. אין דער פראַגע וועגען דעם קעניג און זיין חתונה.

דער אַלטער שריפטשטעלער שרייבט, אַז עס איז שוין צייט איבערצורייסען מיט די אַלטע צווי־פּנימ׳דיגע פאָראורטיילען, וועלכע זענען אַ ירושה פון דער וויקטאָריאַנישער עפּאָכע, און פיהרט אויס, אַז מען דאַרף נישט שטערען דעם קעניג אין זיין גליק און פון זיין פאַמיליען־פראַגע מאַכען אַ פּאָליטישע געשעהעניש, וואָס בעדראָהט די רוהע פון די ענגלישע בירגער און אפילו דער גאַנצקייט פון דער בריטישער אימפּעריע.

בערנאַרד שאָו פאַלט בייסיג אָן אויף באַלדווינען, גייסטליכע און רעגירונג פון די דאָמיניעס — און ענדיגט, אַז זיין מיינונג — דאָס איז די מיינונג פון דעם גרעסטען טייל פון דער ענגלישער בעפעלקערונג.

דעם קעניגס אדוואָקאַטען אין דער קעניגליכער משפּחה.

אין דעם קאָנפליקט אין דער קעניגליכער משפּחה, האָט קעניג עדוואַרד אויף זיין זייט אַ סך אפילו פון דער משפּחה. פאַר איהם שטעלט זיך איין די שוועסטער זיינע, פּרינצעסין מערי, וועלכע האָט אויך חתונה געהאַט אויס ליבע און נישט מיט קיין פּרינץ. זי בעמיהט זיך צו געווינען אויף דער זייט פון ברודער די מוטער, די קעניגין־אַלמנה — מערי.

ביי דער קעניגין אַלמנה איז אויך געווען מיט אַ וויזיט די גרעפין אָקספאָרד, געוועזענע פרוי אַסקוויט, איינע פון די פּאָפּולערסטע פרויען אין ענגלאַנד. אויך זי וויל בעווירקען די קעניגין־מוטער זאָל איינגעהן אויפ׳ן שידוך.

ווי זעהט אויס די פרוי סימפּסאָן?

די פראַנצויזישע זשורנאַליסטען, וועלכע האָבען געהאַט אַ מעגליכקייט צו זעהען די פרוי סימפּסאָן גיבען איבער, אַז זי איז נישט קיין שעהנע, נאָר אַ זעהר סימפּאַטישע. זי איז אַ קליינע פון וואוקס קלענער פון קעניג, וועלכער איז אויך נישט קיין הויכער און זעהר מאָגערער. זי איז אויך מאָגער און שלאַנק; זי האָט שאַרפע, אויסדרוקספולע געזיכטס ציגען, אַ ברייט מויל און דינע ליפּען, וואָס בעווייזט, אַז זי האָט נישט קיין גאָר ווייכען כאַראַקטער. שעהן זענען נאָר די אויגען פון דער פרוי סימפּסאָן: טונקעלע און טיפע. שעהן איז אויך דער הויכער קלאָהרער שטערן.

טאָג־טעגליך

גראַשענדיג און אַנטיסעמיטיש

אין גוט אינפאָרמירטע פּאָליטישע קרייזען האַלט מען, אַז די לאַנג־צוגעגרייטע דעקלאַראַציע פונ׳ם פּאָלק. קאָפּ׳ס לאַגער וואָס איז שוין בעאַרבייט געוואָרען דורך איהם גופא און דורך זיינע מקורבים האָט שוין בעקומען די אַפּראָבאַטע פון די מאַסגעבענדע פאַקטאָרען.

אלס אַ נייע דאַטע פון פערעפענטליכען די דאָזיגע דעקלאַראַציע ווערט אָנגעגעבען דעם 12 ד. ח. און וואָס מ׳ווייסט שוין וועגען איהר, איז דאָס, אַז זי גיט אַרויס פון פּרינציפּ דאָס „דער מלוכה־פּלאַן מוז זיין איינהייטליך געשאַפען פאַר דער רעאַליזירונג פונ׳ם מלוכה־געדאַנק".

מען גיט אויך איבער; אַז מיט דער פערעפענטליכונג פון דער דעקלאַראַציע וועלען אָנגעהויבען ווערען די אַרבייטען ביים אָרגאַניזירען די צוקונפטיגע פּאַרטיי, וואָס אין דער ערשטער רייה וועט זי זיך סומך זיין אויף די קרייזען פון דער עליטע — פון די יחסנים. די אָרגאַניזאַציאָנעלע פאָרמען וועלען זיך דערביי שטיצען אויפ׳ן פּרינציפּ פון „פיהרער־שאַפט".

וואָס שייך די פּערזאָנען, וועלכע עס וועלען פערטרויט ווערען די אַרבייטען: אין די ראַהמען פון דעם צוקונפטיגען לאַגער ווייסט מען שוין אויך איבערצוגעבען, אַז מיט דער אַזוי־גערופענער גרופּע פון אַרבייט וועט אָנפיהרען דער רעפ. מאַרעיסקי, וועלכער האָט זיך ספּעציעל מפורסם געמאַכט מיט זיין לעצטער גרויסער רעדע אין סיים און מיט דער בראָשור זיינער, וואָס איז אַקאָרשט אַרויס וועגען די טעטיגקייטסטערען פון דער נייער פּאַרטיי צווישען אַרבייטער (מ׳רופט די דאָזיגע טעזען „גראַשענדיגע טעזען", ווייל די בראָשור ענטהאַלט 200 טעזען און קאָסט 2 זל...)

ווייטער זאָל מען קריין פון די גייסטיגע אַרבייטער אָנפיהרען דער רעפּ. האַפּע, און מיטן קרייז פון די אַגראַריער — דער רעפּ. דודזשינסקי — צוויי פערביסענע יודען־פרעסער, ערשטקלאַסיגע און ריינראַסיגע אַנטיסעמיטען, וועלכע האָבען זיך גאַנץ אָפען דעקלאַרירט בעת דער לעצטער סיים־דיסקוסיע.

הכלל, די דעקלאַראַציע דעקלאַרירט זיך בײַלעכ־... 1

מ.

אונזער וואָרט

דער אמת׳ער שולדיגער

מאָרגען הויבט זיך אין דער שווייץ אָן דער פּראָצעס פון דוד פראַנקפורטער, וועלכער האָט בשעתו דערשאָסען דעם געפעהרליכען נאַצי־אַגענט גוסטלאָף, און הערנאָך זיך אַליין איבערגעגעבען אין די הענד פון דער פּאָליציי.

בעמיהט מען זיך וועגען דעם, און וואַהרשיינליך וועט עס אויך אַזוי זיין, אַז דער דאָזיגער פּראָצעס זאָל געפיהרט ווערען אויסער דער פּאָליטישער אַטמאָספערע זיינער, און טראָגען אַזוי־צו־זאָגען אַ ריין־נייטראַלען כאַראַקטער.

דאָס הייסט אַז דער גאַנצער ענין זאָל בעטראַכט ווערען, אַלס ריין־אינערליכער שווייצאַרישער אַנגעלעגענהייט, בכדי, הייסט עס, נישט צו געבען פאַר די נאַצים די געלעגענהייט אויפ׳ן פּראָצעס צו ענטוויקלען זייערע אַנטי־יודישע טעאָריעס.

דאָס הייסט נאָך, אַז די זעלבע אַנגעלעגענהייט זאָל בעטראַכט ווערען, ווי אַ פּשוטער מאָרד — אײנער מיטן נאָמען פראַנקפורטער האָט דערשאָסען איינעם גוסטלאָף. און — ערלידיגט דעם ענין!

אַ סברא, אַז „געוויסע איינפלוסריכע יודישע קרייזען אין דער שווייץ — לויט ווי עס מעלדעט די יודישע טעלעגראַפען־אַגענטור — בעגינסטיגען אַזאַ טאַקטיק פון אויספאַסען דעם דוד פראַנקפורטער־פּראָצעס".

צי איז עס אָבער ריכטיג אַזוי?

צי דאַרפען מיר אין דעם דאָזיגען פאַל מורא האָבען פאַר דער „ענטוויקלונג פון די נאַציסטישע אַנטי־יודישע טעאָריעס אויפ׳ן פּראָצעס", נאָך דעם ווי דער „מומחה" פלײשהאַוער און אַנדערע דייטשע קאָפּ־העקערס האָבען זיך שוין אין דער גאַנצער פּראַכט און גלאַנץ פון זייערע אידיאָטישע אינטעלעקטען אַרויסגעזאָגט ביים „ציון־ציון" פּראָצעס און ביי אַנדערע געלעגענהייטען?

צי האָבען מיר, נאָך מורא צו האָבען ביי דער אָנגעזיכט פון אָביעקטיווער גערעכטיגקייט? (און אפשר יאָ — ווען מיר זאָלען זיך אַריינגעהמען אין זין די לעצטע פּראַקטיק...)

ניין, מיר האָבען נישט וואָס מורא צו האָבען פאַר דעם אַלעם, וואָס עס איז אָביעקטיוו און וויכטיג!

אין זיין גאַנצער נאַקעטקייט דאַרף דער ענין גענומען ווערען, און עס מוז אַרויסגעטראָגען ווערען אַ ריכטיגער אורטייל פאַר דעם אייגענטליכען שולדיגען —

דעם מאָסען־מערדער: דעם נאַציזם!

ב.

ערוואַרט נישט קיין פרעמדע הילף! —— העלפט אייך אַליין!
ברענגט אייערע אָפּשפּאָרונגען אין אונזער בנק איין
BANK KUP. KRED.
29 PIOTRKOWSKA 29
יעדער נישט־איינגעצאַהלטער גראָשען איז אַ פערברעכען געגען אייערע איינענע אינטערעסען!
Bank Kupiecko-Kredytowy Sp. w Łodzi
ul. Piotrkowska 29
אָפּשפּאָרונגען אָנהויבענדיג פון 1 זלאָטי, אינקאַסאָ, וועקסלען, איבערווייזונגען, טשעק־קאָנטעס.

וועגדונג פון האַנדעלס־מיניסטעריום וועגען קרעדיטען פאַר יודישע קליינהענדלער

וואַרשאַ, 7 (טעלעפאָניש)

דאָס האַנדעלס־מיניסטעריום האָט זיך געווענדעט צו די קליינהענדלער־אָרגאַניזאַציעס, זיי זאָלען צושטעלען גענויע רשימות פון די אַלע קליינהענדלער, וואָס נויטיגען זיך אין קרעדיטען, און בכלל וועגען צושטעלען דעם האַנדעלס־מיניסטעריום מאַטעריאַלען וועגען די ביז־איצטיגע פערטיילונגען פון קרעדיטען אין געלד, סחורות, קאָאָפּעראַטיווען־קרעדיטען א. א. וו.

דאָס איז א רעזולטאַט פון די ווענדונגען וועגען געבען קרעדיטען פאַר די יודישע קליינהענדלער, אין שייכות דערמיט וואָס פאַר די קריסטליכע קליינהענדלער איז לעצטענס ווידער בעשטימט געוואָרען צו געבען אַ מיליאָן זלאָטעס קרעדיט.

די יודישע קליינהענדלער־אָרגאַניזאַציעס זענען צוגעטראָטען צו שאַפען מאַטעריאַלען און זיך אויך געווענדעט צו די פּראָווינצער פּראַייאָנען מכוח צו שטעלען די נויטיגע ציפערען.

Dr. med. L. Berman
צעגעלניאַנאַ 15, טעל. 49־07
ספּעציאַל־אַרצט פאַר מענער · שוועכע־בע־האַנדלונג אין סעקסועלע בעראַטונג
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונטער.
זונטאָג פון 9—1 פאַרמיטאָג
פאַר אונבעמיטעלטע — ־עטשניצע־פּרייזען

פאַרוואָס אַלץ זיי זענען אַנטיסעמיטען

ווייל יודן זענען פאָרשטעהער פון קאַפּיטאַליזם, ווייל זיי זענען ציוניסטן, ווייל אַלס קאָמוניסטן בעקעמפען זיי דעם קאַפּיטאַליזם

דער לעצטער נומער פון „פּאַנסטוואָ פּראַצי“, דעם אָרגאַן פון דעם סאַנאַטאָרישען „לעגיאָן מלאָדיך“ איז כמעט אינגאַנצען געווידמעט די יודען און דער יודען־פראַגע אין פוילען.

קודם כל געהט אַ אַרטיקעל, וואָס שטעלט פעסט די בעציהונג פון די „יונגע“ סאַנאַטאָרען צו דער יודען־פראַגע בכלל. „שוין לאַנג און אונצווייטייטיג ווערט אין דעם אַרטיקעל געזאָגט — האָבען מיר פעסטגעשטעלט, אַז מיר זענען אַנטיסעמיטען. אונזער אַנטיסעמיטיזם איז אָבער נישט קיין רעזולטאַט פון אינדיווידועלע, אָדער אויף געפיהלס־סיבות געשטיצטע אַנטיפּאַטיע פון יעדען פון אונז צו יודען, נישט געפיהלס ריקזיכטען שפּילען דאָ אַ ראָלע. אונזער בעציהונג צו יודישע פראַגען האָבען מיר געשטיצט אויף מסקנות פון ריינעם פערשטאַנדס־כאַראַקטער. אַלס יסוד פון אונזער אַנטיסעמיטיזם איז די ראָלע, וואָס די יודישע מינדערהייט, אַלס געזעלשאַפטליכע גרופּע שפּילט אין די פוילישע מלוכה און נאַציאָנאַלען לעבען, די עלעמענטען, וואָס די יודען און זייער מאַסע פיהרען אַריין אין דעם לעבען. אין די דאָזיגע עלעמענטען האָבען אָהן שום ספק אַ נעגאַטיווען כאַראַקטער.

מיר זענען געגנער פון דער קאַפּיטאַליסטישער אָרדנונג, מיר שטעלען פעסט, אַז די דאָזיגע אָרדנונג שטעהט אויפ'ן וועג פון פוילענס גרויסקייט און מאַכט. מיר האַלטען, אַז גלייכצייטיג מיט דעם איבערבוי פון דער אָרדנונג מוז פאָרקומען אַ ענדערונג פון דער פּסיכיק אין דער געזעלשאַפט, אַז דאָס שטרעבען צו אינדיווידועלען כוח מוז פערטרעטען ווערען דורך דער פערשטענדניש פון דער נויטווענדיגקייט צו שטילען די אַלגעמיינע בעדערפענישען.

די יודען אין זייער ריזיגער מעהרהייט — זענען אַ עלעמענט, וואָס טראָגט אַריין אין געזעלשאַפטליכען און ווירטשאַפטליכען לעבען די אַמייסטען נעגאַטיווע שטריכען פון קאַפּיטאַליזם. דאָס שטרעבען צו אייגענטום, די בעוועגונגס קראַפט פון דער ווירטשאַפטליכער טעטיגקייט פון יודישען עלעמענט, איז דאָס שטרעבען צו דערגרייכען דעם גרעסטען נוצען דורך שפּעקולאַציע, אויב מיר זענען געגנער פון דער פּסיכיק פון אינדיווידועלען נוצען, זענען מיר אָבער אין אַ ווייט גרעסערען מאָס שונאים פון דער פּסיכיק פון שפּעקולאַציע נוצען.

די יודישע מאַסען זענען אַ דאַנק דעם ספּעציפישען כאַראַקטער פון זייער ווירטשאַפטליכער טעטיגקייט אין זייער ריזיגער מעהרהייט אַמענגסטען פערבינדען מיט דער קאַפּיטאַליסטישער אָרדנונג און דערמיט זענען זיי אויך די פאָרשטעהער פון דער דאָזיגער אָרדנונג.

אָבער נישט נאָר די ווירטשאַפטליכע טעטיגקייט פון די יודען איז די סיבה פון אונזער אַנטיסעמיטיזם. די יודישע מינדערהייט, טראָץ דעם, וואָס זי געפינט זיך שוין אין פוילען הונדערטער יאָהרען, איז זעהר ווייניג פערבינדען מיט אונזער מלוכה'שקייט. עס איז גענוג אָנצוווייזען אויף איין ביישפּיל, צווישען דער יודישער געזעלשאַפט האָבען דעם גרעסטען ערפאָלג די ציוניסטישע ריכטונגען, ריכטונגען וואָס אין דער שפּיץ פון זייער פּראָגראַם שטעלען זיי דאָס אויפבויען אַ יודישע מלוכה אין פּאַלעסטינאַ. עס איז נאַטירליך, אַז מענשען וואָס זייער אידעאָלאָגיע בויט אַ מלוכה אין אַזיען, קענען נישט זיין ענג פערבינדען מיט אַ מלוכה, וואָס ליגט אין אייראָפּאַ.

דער ענגער צוזאַמענבונד פון דער יודישער מינדערהייט מיט פוילען איז די סיבה דערפון, וואָס כלערליי דאָקטרינען און אינטערנאַציאָנאַלע ריכטונגען, האָבען אַ אונגעהערטען לייכטען צוטריט צו דער דאָזיגער מינדערהייט, אַ חוץ אַ קלענערער גרופּע פינסטערע אָרטאָדאָקסן האָבען מיר ביי די יודען צו טון ענטוועדער מיט נאַציאָנאַליסטישע ציוניסטישע ריכטונגען אָדער מיט דער ווירקונג פון אינטערנאַציאָנאַלע קאָמוניסטישע ריכטונגען. עס איז נישט קיין סוד, אַז דער קאָמוניזם אין פוילען האָט זיין הויפּט־זיץ געפינען צווישען דעם יודישען פּראָלעטאַריאַט, וואָס איז פּסיכיש נישט פערבינדען מיט פוילען, עס איז אַלזאָ קלאָר, אַז דער דאָזיגער קאָמוניסטישער יודישער עלעמענט מוז בעטראַכט ווערען פאַר אַ פאַקטאָר, וואָס פיהרט אַ דעסטרוקטיווע טעטיגקייט.“

אַלזאָ דער „לעגיאָן מלאָדיך“ איז אַנטיסעמיטיש ווייל — יודען זענען יודען. אַלץ איינס צי דאָס זענען יודען פאָרשטעהער פון דער קאַפּיטאַליסטישער וועלט, צי ציוניסטען, צי קאָמוניסטען, דאָס איז דער קורצער זין פון דער לאַנגער רעדע, און עס מאַכט ממש אַ לעכערליכען איינדרוק דאָס אויסרעכענען און צוגלידערען די פערשידענע שיכטען פון יודישען פאָלק אין אויפקלערען פאַרוואָס מען האָט זיי פיינד.

אין ווייטערדיגען טייל פון אַרטיקעל ווערט שוין אַרומגערעדט ווי אַזוי די יודען־פראַגע וועט געלעזט ווערען, דער לעגיאָן מלאָדיך האַלט נישט פון ענדעקישען סיסטעם פון שלאָגען יודען, ווייל „אַזעלכע אוואַנטורעס ווירקען זעהר שעדליך אויף דער פּסיכיק און קולטור פון די מענשען, וואָס זענען אַנגאַזשירט אין אַזאַ טעטיגקייט — אַ חוץ דעם קען אַזאַ אַקציע נישט געבען פּאָזיטיווע רעזולטאַטען“.

דער „לעגיאָן מלאָדיך“ האָט אַ אַנדערען רעצעפּט: „לויט אונזער מיינונג וועט די אַזוי גערופענע יודישע פראַגע אויטאָמאַטיש געלעזט ווערען מיט'ן מאָמענט ווען עס וועט פאָרקומען אַ ענדערונג פון דער אָרדנונג, אַ ווירטשאַפטליכע אָרדנונג, וואָס וועט נישט געבען די יודען קיין שפּעקולאַציע מעגליכקייטען וועט האָבען אַ געוואַלדיגע השפּעה אויפ'ן וואוקס פון די עמיגראַציע טענדענצען צווישען דער יודישער געזעלשאַפט.“

פערשטעהט זיך, אַז דער „לעגיאָן מלאָדיך“ גיט זיך אָן אַ חשבון, אַז די בלויזע אויסהונגערונגס קוראַציע, וואָס זיי וואָלטען גערן פערשריבען פאַר די פוילישע יודען וועלען נאָך נישט בעוועגען די יודען צו עמיגראַציע, עס מוזען דאָך זיין איינוואַנדערונגס־לענדער און דעריבער „ליגט אין די אינטערעסען פון פוילען אונטערשטיצען די יודישע עמיגראַציע קיין פּאַלעסטינאַ און דאָס איז ווייניג דאַרף מען אויך זוכען אַנדערע קאָלאָניזאַציע געביטען.

פערשטעהט זיך די „יונגע“ סאַנאַטאָרען צווייפלען גאָרנישט, אַז די אינטערנאַציאָנאַלע יודישע פינאַנסעריע וועלען צושטעלען די נויטיגע פאָנדען צו פינאַנסירען די עמיגראַציע, אויב די עמיגראַציע פון די יודען אין פוילען וועט זיין אַ רעזולטאַט פון די פּאַקטישע יודישע נויטען.“

אין אַ ווייטערדיגען אַרטיקעל פון דעמזעלבען נומער ווערט אַרומגערעדט די פראַגע פון אַסימילאַציע און דער אויטאָר קומט צום אויספיהר, אַז יודען בעזיצען ב'שט די פעהיגקייט זיך צו אַסימילירען און אויב דאָס געשעהט איז עס נאָר אַ אויבערפלעכליכע ערשיינונג דערביי ווערט דורך די דאָזיגע עלעמענטען (אַסימילירטע) „אונטערגעגראָבען אונזערע פוילישע און אייראָפּעאישע קולטור דורך דער יודישער.“

דעריבער דאַרף מען זיך „סעפּאַרירען פון אַלע פּרובען פון פיזישער אָדער קולטורעלע אַסימילאַציע מיט יודען.“

אין אַ דריטען אַרטיקעל ווערט געמאַכט די השערה, אַז די יודען זענען געגען דער אַגראַר־רעפאָרם און זיי מאַכען נאָר דעם אָנשטעל, אַז זיי זענען פאַר איהר.

דער פערטער אַרטיקעל וואָלט זיך געפּאַסט אין אַ הומאָריסטישען זשורנאַל אידער אין אַ ערנסטער וואָכענשריפט פאַר וועלכער עס וויל אָננעהמען „פּאַנסטוואָ פּראַצי“ אין דאָזיגען אַרטיקעל ווערט נישט מעהר און נישט ווייניגער בעוויזען, אַז אַזוי די אונרוהען אויף די פוילישע הויכשולען זענען אַ בשותפות'דיגע שטיקעל אַרבייט פון דער „ענדעקער זשידאָוואָסקער בורזשואַזיע“.

„די פוילישע און יודישע פּאַניטשעס, וואָס ווייסען נישט פון קיין נויט, וואָס שעפּען מיט פולע הענד פון די געשוואָלענע קאַסעס פון זייערע [illegible]טעס לאַדעבען דאָ אויס זייער טעמפּעראַמענט. די פוילישע פּאַניטשעס ווילען צווינגען די יונגע יודישע בורזשויען צו זיצען אויף דער לינקער זייט, און די יודישע חוצפה'דיגע, פּיסקאַטע, זעלבסט זיכער פּאַניטשעס, ווילען נישט אָפּטרעטען.“

און דערווייל שטערט מען אין דער אַרבייט די יוגענד, דעריבער „האָט די יוגענד דאָס רעכט צו פאָדערען סיי פון די ענדעקישע פיהרער סיי פון די יודישע רוה, דאָס רעכט פון רוהיגער אַרבייט און פון לערנען.“

מיט איין וואָרט אַ נומער פון כל טוב. עס וואָלט פון איהם האָבען צו שעפּען, סיי דער „אָרענדאַרניק“ סיי דער „דוענניק נאַראָדאָווי“ וואָס דאַרפען געהען נאָך אַ ביסעל די לעהר אַריין אין הלכות אַנטיסעמיטיזם צו די „יונגע“ פון „פּאַנסטוואָ פּראַצי“

דער קאָנסטיטוציאָנעלער קריזיס אין ענגלאַנד צוליב דער ליבע פון קעניג

פון מאָרריס מייער

שוין זינט עטליכע חדשים האַלטען די אַמעריקאַנער צייטונגען אין איין שרייבען וועגען אַ ליבע, וואָס האָט זיך ענטוויקעלט צווישען קעניג עדוואַרד און אַן אַמעריקאַנער פרוי, מרס. סימפּסאָן. די פרוי איז אין ענגלאַנד און זי האָט לעצטענס אָפּגעגט איהר מאַן. זי איז שוין געווען צוויי מאָל פערהייראַט. עס איז בעהויפּטעט געוואָרען, אַז זי האָט אָפּגעגט איהר צווייטען מאַן מר. סימפּסאָן, טאַקע צוליב דעם קעניג, און אַז זיין מאַיעסטעט וויל מיט איהר חתונה האָבען.

עס פערשטעהט זיך, אַז כל זמן די דאָזיגע געשיכטע איז בלויז ערשינען אין די אַמעריקאַנער צייטונגען האָט מען וועגען איהר אין ענגלאַנד נישט געשריבען. מען האָט טאַקע געוואוסט אויף גאַנץ בעשטימט, אַז מרס. סימפּסאָן איז אין ענגלאַנד, און אַז זי געפינט זיך אָפט אין קעניגס געזעלשאַפט. אָבער דאָס האָט נישט געגעבען קיין בערעכטיגונג צו דענקען, אַז ס'איז טאַקע פערהאַן עפּעס ערנסטעס אין די בעהויפּטונגען פון דער אַמעריקאַנער פרעסע, מען האָט אָנגענומען דאָס ענטוועדער איז עס איבערגעטריבענע סענסאַציע, ווי די אַמעריקאַנער פרעסע קען אַמאָל צובלאָזען, אָדער ס'איז אַ פערפּיינעהענדער אינצידענט אין קעניגס עדוואַרדס לעבען, וואָס וועט לייכט פערגעסען ווערען.

איצט ציינט זיך אָבער אַרויס, אַז דער תמצית פון דער ליבעס געשיכטע איז אמת און איז ערנסט, און ס'האָט זיך דורך דעם ענטוויקעלט אַ קאָנסטיטוציאָנעלע פראַגע.

כדי צו שאַפען אַ ריכטיגען בעגריף וועגען דעם, וואָס קומט פאָר, איז וויכטיג קודם כל צו ערקלערען ווער איז מרס. סימפּסאָן און ווי קומט זי צום קעניג.

בעת די אַמעריקאַנער צייטונגען האָבען געפּויקט וועגען איהר און וועגען דער ליבע צווישען איהר און דעם קעניג, איז בעהויפּטעט געוואָרען, דאָס זי זאָל זיין אַ יודישע טאָכטער, אָבער דאָס האָט זיך אַרויסגעוויזען פאַר פאַלשמענדיג נישט ריכטיג. זי איז אַן אַמעריקאַנער פרוי, נישט קיין יודישע און זי שטאַמט פון אַ בכבוד'יגער פאַמיליע, וואָס האָט אַ פּלאַץ אין דער אַמעריקאַנער העכערער געזעלשאַפט.

דאָס, וואָס מען קען איהר ביאָגראַפיע ציינט, אַז ס'איז נישט פערהאַן קיין געהיימנישפולעס און עקסצענטרישעס אין איהר; און דאָס וואָס זי איז צוגעקומען צו קעניג עדוואַרד און ער האָט זיך אין איהר פערליבט ציינט, אַז זי איז באמת אַ פערזענליכקייט.

בעקענט האָבען זיי זיך, לויט ווי עס ווערט ערקלערט, בעת קעניג עדוואַרד האָט מיט יאָהרען צוריק אַלס פּרינץ פון וועלס בעזוכט די פעראייניגטע שטאַטען פון אַמעריקא. ער האָט זי דאָרט באַגעגנט און זי האָט אויף איהם געמאַכט לויט ווי עס זעהט אויס, אַ שטאַרקען איינדרוק. זי איז נאָכהער געקומען קיין לאָנדאָן און עס ווערט ווייטער דערצעהלט, אַז דער פּרינץ פון וועלס האָט זי אַריינגעבראַכט צו אַ קעניגליכער פייערונג אין בוקינגהעם פּעלעס, צו דער איבערראַשונג פון אַלע אַנוועזענדע. אָבער דאָס זענען שוין בעהויפּטונגען, וועלכע קיינער קען נישט קאָנטראָלירען און עס קען זיין, אַז ס'איז בלויז דאָס וואָס ווערט אָנגערופען „פּלאָטקעס און סענסאַציע“.

איצט אַז מיר קענען שוין די העלדין פון דעם קעניגליכען ראָמאַנס איז אויך כדאי זיך צו בעקענען מיט דעם כאַראַקטער פון קעניג עדוואַרד, ווי ס'איז בעוואוסט איז ער אַ בחור פון 42 יאָהר אַלט. מען האָט איהם געגעבען שידוכים די שענסטע פּרינצעסינס פון אייראָפּע, אָבער קיין איינע איז איהם נישט געפעלען. פון דער יוגענד אָן האָט ער זיך אַרויסגעוויזען אַלס פעסטער און אונאָפּהענגיגער כאַראַקטער. ער האָט געדינט זעהר ווירדיג די אינטערעסען פון לאַנד און רייך, אָבער ער האָט נישט בעהונדערס שטרענג געהאַלטען פון הויף־צערעמאָניעס. ער האָט טאַקע געשעצט דאָס פּרינציפּיעלע אָבער אַלס אַ זעלבסטשטענדיגער מענש אין פולען זין פון וואָרט האָט ער אויך שטאַרק געשעצט דאָס מענשליכע. אַט דאָס האָט איהם אויך אַזוי שטאַרק דערנעהנטערט צום פאָלק און ער האָט זיך פעראינטערעסירט מיט די ברענענדיגסטע פּראָבלעמען פון עקזיסטענץ פון די פאָלקס־מאַסען.

ווען קעניג עדוואַרד האָט פערנומען דעם טראָהן האָט מען אויף איהם געשריבען, אַז ער איז אַ שאַרמאַנטער פּרינץ און אַ מאָדערנער קעניג אין דעם פולסטען זין. ער איז באמת אַ מאָדערנער, מ'קען זאָגאַר זאָגען פּראָגרעסיווער קעניג, ווי ס'איז נאָך קיין אַנדערער נישט געווען. ער איז איבערהויפּט פריי פון פּאָראורטיילען, ווי דער ליבעס ראָמאַנס זיינער בעווייזט דאָס טאַקע אין פולער מאָס.

זייענדיג פערליבט אין מרס. סימפּסאָן האָט קעניג עדוואַרד נישט געזוכט צו מאַכען די געוועהנליכע שטיק, וואָס זענען פאָרגעקומען אין אַזוי פיל קעניגליכע הויפען. ער האָט נישט געוואָלט, אַז זיין ליבע זאָל זיין אַ לינקע פּריוואַטע ליבע. ער האָט בעשלאָסען מיט מרס. סימפּסאָן חתונה צו האָבען, צו מאַכען פאַר זיין קעניגין און זיי זאָלען צוזאַמען געקרוינט ווערען.

אָבער אַט דאָ זענען אַרויסגעקומען געוואַלדיג גרויסע שוועריגקייטען. וועלכע האָבען געשאַפען דעם קאָנפליקט הינטער דעם טראָהן, וואָס איז איצט די סענסאַציע פון טאָג אין לאַנד.

דער דאָזיגער קאָנפליקט הינטערן טראָהן טליעט שוין אַ פּאָר וואָכען. אָבער מען האָט איהם געהאַלטען אין געהיים. די טעג איז עס אָבער אַרויסגעקומען אין דער עפענטליכקייט. מען האָט עס מעהר נישט געקענט בעהאַלטען. דער בישאָף פון בראַדפאָרד [illegible] בלאַנט איז אַרויס מיט אַן ערקלערונג, אַז דער קעניג ציינט נישט קיין אינטערעס צו דער רעליגיע, און די צייטונגען פון ליבעראַלע האָבען געלאָזט הערען, אַז [illegible] איז נאָך דאָ אַ פראַגע, בנוגע וועלכער ער רעכנט זיך נישט בעזונדערס מיט די אינטערעסען פון דער קרוין און פון דעם רייך.

דער געשריי פון פיל איז, דאָס אויב דער קעניג זאָל חתונה האָבען מיט מרס. סימפּסאָן וועט ער אָפּשוואַכען דעם פּרעסטיזש פון דער קרוין; עס וועט אונטערגעגראָבען די אויטאָריטעט און דעם פּערזענליכען איינפלוס פון קעניג, און ווער ווייסט צו [illegible] דאָס וועט פיהרען אין דעם רייך.

אַנדערע, די מעהר ליבעראַלע ערקלערען, אַז מען קען נישט צונעהמען דאָס רעכט פון קעניג, אַלס מאַן זאָל ער זיך אויסקלייבען אַלס לעבענס־בעגלייטערין וועמען ער וויל. אָבער פּונקט ווי [illegible] נער קען איהם נישט דיקטירען וועמען ער זאָל [illegible] בען פאַר אַ ווייב; קען ער אויך נישט דיקטירען [illegible] רעגירונג, דעם פּאַרלאַמענט און דעם לאַנד, ווער [illegible] זאָל זיין די קעניגין. דאָס דאַרפען זיי בעשטימען. תּאַלעליך שלאָגט מען פאָר, אַז דער קעניג זאָל [illegible] ראַטען מרס. סימפּסאָן אונטער זיין טיטול אַלס [illegible] (פירשט) פון קאָרנוואָל, דאָס וועט מיינען, אַז [illegible] וועט טאַקע אַלץ זיין דער קעניג פון ענגלאַנד, אָבער זי וועט בלויז זיין די ווייב זיינע, און נישט די קעניגין פונ'ם לאַנד. מען ציינט אָן, דאָס פּונקט ווי קעניגין וויקטאָריאַ האָט געהאַט אַ מאַן, פּרינץ אַלבערט, וועלכער איז נישט געווען קעניג פון ענגלאַנד; אַלץ אַזוי קען קעניג עדוואַרד האָבען אַלס פרוי מרס. סימפּסאָן, און זי זאָל נישט זיין קעניגין פון לאַנד. די נאָכפאָלגענדע קעניגין זאָל די רעגירונג און דער פּאַרלאַמענט בעשטימען דורך פּאַסען [illegible] ציעלע געזעצען פאַר דעם צוועק.

אויף די שפּורען פון דער אַראַבישער טעראָריסטען־באַנדיט אין א״י

ירושלים (יט״א) אין צוזאַמענהאַנג מיט די לעצטע אַראַבישע טעראָר אַקטען און רויב־אָנפאַלען ברענגט „הבוקר“ פאָלגענדע אינפאָרמאַציעס פון פּאָליציי־אישע קוועלען;

די פּאָליציי פערוואַלטונג רעכענט, אַז אין די בערג פון שכם און תול־כרם ווילדעווען איצט אַרום 56 בעוואַפענטע אַראַבער. די דאָזיגע רויבער זענען פּראָפעסיאָנעלע פערברעכער, וועלכע האָבען זיך אין דער צייט פון אונרוהען אָנגעשלאָסען און די טעראָריסטישע באַנדעס. אַ טייל פון זיי שטאַמט פון עבר הירדן און די אַנדערע שכנות'דיגע לענדער. אַ סך אַראַבישע דערפער שטיצען די רויבער מיט לעבענסמיטלען, געלד און דער עיקר מיט אינפאָרמאַציעס וועגען דער אַקציע פון דער פּאָליציי.

די דאָזיגע רויבער באַנדעס ווערען אויך איינגענוצט צו פּאָליטישע ציעלען און עס איז מעגליך, אַז די לעצטע רויב איבערפאַלען זענען דורכגעפיהרט געוואָרען געראָד נאָך גענעראַל דילס בעזוך אין די בערג אַרום שכם, כדי אַזוי אַרום צו בעווייזען מיט מעהר דרייסטקייט, אַז נישט קוקענדיג אויף דעם, וואָס אין לאַנד געפינט זיך אַ סך מיליטער, ווילען זיך די טעראָריסטען נישט אונטערגעבען.

די מאַכט רעכענט אויסצוראָטען די באַנדעס מיט דער הילף פון געהיים פּאָליציי.

די פּאָליציי האָט אויך פעסט געשטעלט [illegible] גען קאָנטאַקט צווישען די באַנדעס און דעם [illegible] לען פערבאַנד פון דער אַראַבישער יוגענד. דער [illegible] נער פערבאַנד האָט געהיימע קאָמערליך איבער [illegible] צען לאַנד און די צאָהל פון זיינע מיטגלידער שאַצט מען אויף 1.000. די צענטראַלע געפינט זיך אין שכם און אַלע אַקציעס ווערען דורכגעפיהרט שטרענג [illegible] בראָש פון דעם פערבאַנד שטעהען צוויי אַראַבישע פיהרער פון שכם.

קאָנפערענץ פון שומרי אמונה אין אַמעריקאַ

ניו־יאָרק (יט״א) איבער צוויי הונדערט דעלעגאַטען פון קאָנגרעגאַציעס, שוהלען חברות און לאַנדסמאַנשאַפטען האָבען זיך בעטייליגט אין דער 9טער קאָנפערענץ פון „אגודת הקהילות שומרי אמונה“.

נאָך דער רעדע פון דעם פאָרזיצער אַדוו. גרינוואַלד האָט קאָנגרעסמאַן דיקשטיין אָנגעוויזען, אַז די אָרטאָדאָקסישע יודען וואָלטען געדאַרפט און אויך געקענט ווערען דער קאָנסטרוקטיווער כוח אין דעם אַמעריקאַנער יודישען לעבען.

קאָנגרעסמאַן דיקשטיין האָט ווייטער ערקלערט, אַז עס איז דער הייליגער חוב פון אַלע יודישע קאָנגרעסלייט צו קעמפען פאַר דער דורכפיהרונג אין קאָנגרעס אַזאַ געזעץ וואָס זאָל בעשטראַפען יעדען אַנטיסעמיטישען אַרויסטריט געגען יודען, ווי אַ שווער פערברעכען געגען דעם פרידען פון שטאַט.

קאָנגרעסמאַן דיקשטיין קלויבט זיך אַריינצוטראָגן אַזאַ פּראָיעקט. ער האָט דערביי אָנגעוויזען אַז אַרום 150 אַנטיסעמיטישע אָרגאַניזאַציעס זענען אַקטיוו אין לאַנד מיט פערשפּרייטען זייער נעגאַטיווע פּראָפּאַגאַנדע.

מרדכי דאַנציג האָט אין זיין בעגריסונגס רעדע אָנגעוויזען אויף דער גלייכגילטיגקייט פון די יודישע מאַסען בנוגע יודישע פראַגען. ער האָט אויפגעפאָדערט די רעליגיעזע יודן זיך נישט צו באַגרענעצן מיט כשרות און בית־עולם פראַגען נאָר אויך אַריינצוטרעטען אין קאַמף פאַר יודישען לעבען, כדי דער רעליגיעזער איינפלוס זאָל אויך שלאָגען וואָרצלען אין אַנדערע יודישע בעוועגונגען.

צום סוף זענען אָנגענומען געוואָרען אַ ריהע רעזאָלוציעס.

וואס ס'האט דאמאלט פאסירט
(א בלאט פון דער חנוכה־געשיכטע)

דאס יודישע פאלק איז אפשר דאס איינציגע אין דער וועלט וואס לעבט און מוז תמיד אנקומען צו נסים. עס איז — ווי דער תלמוד דריקט זיך אויס אין שפריכווארט — און „עם מלומד בנסים"; צו אלעם און ביי יעדער זאך זוכט מען נסים. הגם עס איז גראד דער היפוך פון דער תלמודישער לערע וואס זאגט „אין סומכין על הנס". אבער דאס איז שוין כמעט דער נאטור פון יודישן פאלק, וואס קען זיך נישט בעגעהן אהן דעם און ערווארטעט דאס ביי יעדער געשעהעניש און אפשר טאקע דעריבער ווארט עס ביזן לעצטן אויגנבליק פון סכנה, אזוי אז עס בלייבט מעהר קיין צייט נישט איבער וואס צו טון און א פערצווייפלטער לאגע, אהן עס מוז קומען עפעס איבערנאטירלעכעס. סיי וואס עס זאל נישט פאסירן מיט עס, ברבות הימים, ווייטער צוגערעכנט צום כלל פון אומאליגע נסים.

עס זיינען שוין געווען אריבער איינציגע הונדערט יאהר זינט דאס יודישע פאלק האט געהאט צוריק איינגעוואנדערט אין אבות לאנד, פון וועלכן מען האט זיי געהאט פערטריבען, און זיך גענומען איינארדנען אויפסניי צוריקבויען די אמאליגע חורבות און זיי האבען אנגעהויבען פערגעסן די אמאליגע גלות יאהרען.

קיין פיזישע כראפט האבען זיי נישט פערמאגט און נישט דערמיט האבען זיי דאס לאנד פערנומען. ס'איז נאר בלויז געווען הורכן חסד פון די מלכי פרס, וואס זיי האבען זיך צוריקגעקעהרט און אויך נאר אין א קליינער צאהל. אבער דאס פענוצען פון [illegible]אפען איז זיי נישט געשטערט געווען נעמען אויף [illegible]רליכען אנגריף. אדרבה מיט די ערשטע ערלויבניש פון דער הערשאפט האט נחמיה בעוואפנט די [illegible]יער פון דער אויסערליכער שטאט־וואנד. דאס פאלק, וואס האט זיך אין משך פון דער צייט אפילו שטארק פערמעהרט איז צוריסען געווען אין פיינע טיילען. קיין שום אחדות, קיין צוטרויען צו איינע ברידער האט נישט געהערשט. פול מיט מיסטרויען איז מען געווען צו די יעניגע, וואס האבען געוואלט ערהויבען דעם שפלדיגען מצב. וואס האט געהערשט אחום. מען האט זיי פשוט בעווארפען מיט בני נגף, אז זיי זאלען נישט קענען אנגעהען מיט זייער ארביט. אזוי ווייט איז עס געגאנגען, אז אלץ איז געבליבען אויף הפקר, ס'איז קיין בעלי־בתים נישט געווען אויפ'ן איינגענעם לאנד.

טיף פערזינקען איז דאס פאלק געווען אין אונוויסענהייט און אבערגלויבען. קיין שום שטראהל פון בילדונג האט אז זיי נישט דערגרייכט, זיי זענען געווארען פערנאכלעסיגט. אפילו תורת משה און די זיטליכע נביאים זענען צו זיי געווען פרעמד. אט דאס איז געשעליסליך געלעגען אין די הענד פון די כהנים, וועלכע זענען געווען די איינציגע פריווילעגירטע קלאס [illegible]פיע צו זיין צום פאלק דאס גייסטיגע בעדערפעניש [illegible]יף ווי ווייט זיי האבען דאס געפינען פאר נויטיג. [illegible] זיי, די כהנים האבען די דעה געהאט איבער אלעם און אלעם וואס עס האט פאסירט. אבער די הויפטזאך וואס עס איז זיי געלעגען אין זינען איז נאר געווען די צערעמאניאלע עבודה, דאס הייסט עבודת בית המקדש.

אט מיט דעם האבען זיי זיך בעשעפטיגט, מיט דעם האבען זיי אנגעפיהלט דעם חלל פון דער יודישער פאליטיק: ווער עס זאל זיין דער כהן גדול? און ווער עס זאל זיין דער סגן? אט ביי די דאזיגע איז געלעגען די הערשאפט איבערן לאנד און איבערן גאנצען פאלק. ס'איז געווען די ממלכת כוהנים, צו וועלכע זיי האבען תמיד געשטרעבט. א ממשלה פון דעספאטיזם, וואס האט זיך אפילו נישט אפגעשטעלט פון בלוטפערגיסונג צווישען איינענע ברידער. צוליב דעם טאקע האבען זיך פארמירט פארטייען וואס זענען געווען בלוטיגע שונאים איינע צו די צווייטע און וואס האבען פערנאכלעסיגט די בעשיצונג פון פאלק.

פון מאל צו מאל איז טאקע זעהר אפט זענען פאר געקומען קלענערע און גרעסערע איבערפאלען אויף דעם צוריסענעם פאלק פון אויסערליכע בעוואפנטע רויבער־באנדעס פון די ארומיגע שכנים, וועלכע האבען טרויבט געמארדעט וויפיעל זיי האבען געקענט. דערביי נאך האבען זיי יעדעס מאל פיל יודישע נפשות געפאנגען פון ביידע געשלעכטער וועלכע זיי האבען פערקויפט צו שקלאפעריי און שאנדע. דאס יודישע לאנד, וואס איז תמיד געווען „אפען" און אהן בעשיצונג איז געווארען א פעלד וואו עס שפראצט און וואקסט שקלאפען וועלכע מען דארף נאר קומען און נעמען. ס'איז נישט געווען ווער עס זאל שיצען. ס'איז פשוט נישט געלעגען אין זינען מחמת די פאר טיי ארומדרייסעניש האט פארנומען דעם גאנצען מהות און צייט פון פאלק.

א גרויסע ענדערונג איז אריינגעטרעטען מיט דער ערשיינונג פון דער נייער הערשאפט פון אלעקסאנדער פון מאצעדאניע וועם אויך דאס יודישע לאנד האט זיך הכנעה'דיג אונטערווארפען אונטער זיין ממשלה. אט די הערשאפט, וואס הגם אין אנפאנג איז זי געווען זעהר מילד צום יודישען פאלק איז אבער דאך געווען דער דירעקטער אנפאנג פון די פיל שפעטערע צרות, וואס האבען דאן פאסירט.

דאס יודישע לאנד, ווי שוין געזאגט, וואס איז תמיד געווען אפען און אונבעשיצט אפילו פאר די אפטע אנפאלען פון רויבער איז מיט די מאצעדאנישע הערשאפט אין גאנצען געווארען אויף הפקר. דאס לאנד וואס האט אייגענטליך נאר בעדארפט זיין א לאנד פון צינזען צאהלען איז אבער נאר געווארען (אהן שום ווידערשטאנד) א מאצעדאנישע פראווינץ. די מאצעדאנישער זעלנער געווארען די ריכטיגע בעלי הבתים. זיי האבען געבויט הייזער גימנאזיומס און טעמפלען צו זייערע אפגעטער, און פארן יודישען פאלק איז נאר געבליבען בלויז דאס וואוין רעכט, ווי אויך דאס רעכט פון די צערעמאניאלע עבודה אין בית־המקדש, די נייע בעלי־בתים האבען דעם מספר גענומען אין האנט און פערשפרייט זייער שפראך און קולטור, צו וועלכע עס האבען זיך צוגעפאפט פיל פון יודישען פאלק, איבערהויפט טאקע דער רייכערער קלאס ווייל זייענדיג אין א רייכערען צושטאנד האבען זיי אויך געוואלט געניסען פון לעבען און בילדונג דאס וואס זייער אייגען פאלק האט זיי נישט געגעבען. אזוי האט זיך פארמירט די רייכע העלעניסטישע פארטיי וואס האט נאך טיפער געמאכט דעם אפגרונד ביים יודישען פאלק.

אלס געגנזאץ צו דער העלעניסטישער פארטיי האט זיך גלייך פארמירט און גענומען שטארקען די פארטיי פון די פרושים, וואס זעהענדיג ווי די העלעניסטען ווערען נאהענט צו דער גריכישער קולטור און פרייערן לעבען האבען די פרושים פון זייער זייט מיט דער זעלבער מאס זיך אריינגעווארפען אין אן עקסטרעמען שטארקען קאמף געגען וואס האט די מהומה נאך פיל מעהר פערגרעסערט, אבער דאס לאנד גופא איז ווייטער אלץ נישט געלעגען אין זינען.

באלד נאכן טויט פון אלעקסאנדער איז די מלוכה זיינע צוריסען געווארען אונטער פילע פרינצען דאס לאנד יהודה איז געפאלען אונטער דער סירישגריכישער הערשאפט און דאס ערשטע וואס דער נייער מושל האט גענומען איז געווען צו פערזיכערן דאס ביסעל יודען שלום און מנוחה, מיט א כלומרשטע פריינדליכע בעציהונג איז ער געקומען אין ירושלים מיט א בעוואפענטער ארמעע אום א דאנקאפפער צו ברענגען אין בית המקדש נאך קוים זענען זיי געווען אין שטאט האט מען גענומען פלינדערן און רויבען אויסגעליידיקט דעם בית המקדש פון יעדע ווערטפולע זאך און אויך צוגענומען פיל פון די רייכערע קלאס, אונטערגעצונדען זייערע הייזער און בערויבט די תבואות און פרוכט. אויך אויסגעמארדעט ביי דעם מינדעסטער ווידערשטאנד. און ערשט דאן פערנומען אלס שקלאפען העבער פון צוויי טויזענד יודישע נפשות.

ד. שטיעבער

דער געראנגעל אין שפאניען
וועט ענטשיידען אויך וועגען דער לאגע אין דרום־אמעריקא
דיכטער לייוויק וועגען זיינע איינדרוקען אין דרום־אמעריקא

נויארק (יט"א) דער בעקאנטער יודישער דיכטער ה. לייוויק, וועלכער האט זיך אין נאמען פון יודישן פ.ע.ן. ־ קלוב בעטייליגט אין דעם קאנגרעס פון אלוועלטליכען פ.ע.ן. האט נאכן צוריקקעהר קיין אמעריקא אין א געשפרעך מיט פרעסע־פארשטעהער געמאכט צווישען אנדערעם פאלגענדע בעמערקונגען וועגען דער לאגע אין די דרום אמעריקאנישע לענדער:

דער ווייטיגסטער מאמענט איז איצטיגען יודישען לעבען אין די שפאניש־אמעריקאנישע לענדער— האט לייוויק געזאגט — איז דער בירגער קריג אין שפאניען.

עס קען אפשר קלינגען פאראדאקסאל, אבער עס איז א פאקט אז אין די שפאניש־אמעריקאנער לענדער פיהלט מען אין דער לופט ווי מען ווארט אויפן אויסגאנג פון בלוטיגען ברידער קאמף אין שפאניען. אויב דער פאשיזם זיגט אין שפאניען איז בראזיליען און אפילו ארגענטינע גרייט צו א פאשיסטישע דיקטאטור. בראזיליען איז שוין סיי ווי דריי פיערטעל פאשיסטיש, אבער נאך אלץ נישט אויפן היטלעריסטישען שטייגער. ארגענטינע שניידט זיך שוין אויפ'ן פאשיזם און וואלט נאר איינגיכען ארונטער געפאלען אונטער דער ווירקונג פון א פאשיסטישען שפאניען.

דאס ווירקלעכט זיך דערמיט, וואס שפאניש אמעריקא לעבט מיט דער שפאנישער ליטעראטור. פאר שפאנישע פאשיסטישע אויפהעצער איז לייכט צוצוקומען צו דער עפענטליכקייט צוליב דער אלגעמיינקייט פון שפראך און טעמפעראמענט.

און אז פאשיזם איז א געפאהר פאר יודען, איז איבערגערעדט. בראזיליען האט פערמאכט די טויערן ספעציעל פאר יודישע עמיגראנטען און ארגענטינע פיהלט זיך שוין אויך אן אנגעשטרענגטקייט בנוגע יודען.

דער יודישער ישוב אין ארגענטינע, זאגט לייוויק, איז א פאזיטיווער נאציאנאלער כח, דאס יודישע לעבן האלט נאך אין יערען הויבט זיך ערשט אן צו פארמירען און דערפאר זענען דארט דא אמאל ערשיינונגען, וואס זענען פרעמד דעם יודישען מענש אין אמעריקע. דאס ערגסטע זענען די פארטיי ־ רייסעניש, וואס זענען אפט אונבערעכטיגטע און טראגען נישט קיין שום פאזיטיווע מעגליכקייטען.

דער סאציאלער בעשטאנד פון די יודען אין בראזיליען למשל, איז כמעט איינער: אלע זענען פעדלער, אדער קרעמער. אבער הגם סאציאל איז קיין אונטערשייד נישטא הערשט אבער אידעאלאגיש אזא צוריסענקייט. אז א סך מאל דערגעהט עס אויש ביז שנאה.

א בעזונדער קאפיטעל איז די קאלאניסטישע יודישע בעפעלקערונג, זי איז דורכגעגאנגען דורך פייער און וואסער זי האט אין זיך א סך טראגיזם, אבער צו דער איינענער צייט איז דא אין איהר אן ערדישע געזונדקייט, וואס רופט ארויס ליבע צו זיך. נאך ביז היינט, נאך אזוי פיעל צעהנדליגער יאהרען פיהלט זיך אין די פערהארטעוועטע יודישע פויערים אן אונצופרידענהייט מיט זייער גורל. דער עיקר, וואס עס איז נישטא קיין יוגענד וואס זאל זיי ירש'ענען.

נאציס פרובען צו דערשטיקען די יודישע אונטערנעהמונגען
דורך אבשניידען אלע קרעדיט־קוועלען

בערלין (יט"א) אין דער סיסטעמאטישער שטרעבונג צו פערניכטען אלע יודישע עקזיסטענץ מעגליכקייטען אין דייטשלאנד פרובען איצט די נאציס אנווענדען א נייעם מיטעל. דורך דעם אפיציעלען פרעסע ביורא פון דער נאצי פארטיי איז אין דער גאנצער דייטשער פרעסע פערעפענטליכט געווארען א ווארנונג אז קיין שום דייטשע אינסטיטוציעס אדער יחידים זאלען נישט ערטיילען קיין שום קרעדיטען צו יודען. הגם עס זענען אין דייטשלאנד נישטא קיין ספעציעלע געזעצען — ווערט געזאגט אין דעם קאמוניקאט — וואס זאלען פערבאטען צו פערקויפען צו יודען אדער ערטיילען זיי קרעדיטען, דאך ווערט דער גאנצער ענין בעטראכט פון דעם שטאנדפונקט, אז „אין דייטשלאנד זענען געזעצען נישט אזוי וויכטיג ווי דער געזונדער אינסטינקט פון יעדען דייטש". די נאצי־מלוכה — ווערט ווייטער געזאגט אין דעם קאמוניקאט — וויל נישט, אז איהרע בירגער זאלען אין וועלכער עס איז פארם שטיצען די יודען; אויב עס וועלען זיך געפינען מענשען וואס וועלען ארויסווייזען זייער סימפאטיע צו יודען, וועלען זיי בעצייכענט ווערען אלס „יודישע משרתים" און אלס עלעמענטען וואס ברענגען שאדען דעם דייטשען ווירטשאפטליכען סיסטעם:

* * *

בערלין (יט"א) דער „פעלקישער בעאבאכטער" עמפעהלט אלס וויינאכט מתנות 37 ביכער וועגען דעם יודישען פראבלעם און דעם „ראסען־פראבלעם". מתנות פון דעם מין זאלען אויך ארויסגעשיקט ווערען צו די דייטשען אין אויסלאנד.

אלעקסאנדער יאנאי
די געשיכטע פון א יודישען קעניג, וואס איז אויך געווען א כהן גדול און דערפיהרט צו א בירגער־קריג אין א"י מיט 2 טויזענד יאר צוריק

פון חיים שוים

אזוי האט געטראכט אלעקסאנדער ינאי און איז געווען זיכער, אז דאס פאלק, די מאסען אנהענגער פון די פרושים, וועלען זיך נישט דערוועגען אויפצוטרעטען אין בית־המקדש געגען איהם, דעם זיגרייכען מלך און כהן־גדול. דאס פאלק האט זיך אבער שוין פון לאנג געקאכט און געבושטעוועט. דאס פאלק האט נישט געקאנט פערטראגען, אז אט דער סאלדאט זאל האבען די זכות צו טאן יום־טוב די „עבודה" אין בית־המקדש. דערצו נאך איז שוין אין דער צייט פון יוחנן הורקנוס ארומגעגאנגען א קלאנג, אז יוחנ'ס מאמע, די פרוי פון שמעון החשמונאי, איז אין דער צייט פון דעם חשמונאים־אויפשטאנד געווען א געפאנגענע ביי די גריכען, אזא פרוי האט געהייסען „חללה", א פערשוועכטע, און איהרע קינדער און קינדס־קינדער זענען געווען פסול פאר דער כהונה, פערשטעהט זיך, אז די געגנער פון די חשמונאים האבען גערן פערשפרייטען אט דעם קלאנג און האבען בעהויפטעט, אז די חשמונאים זענען פסול'ע כהנים און טארען דערפאר אונטער קיין אומשטענדען נישט זיין קיין כהנים־גדולים.

דאס פאלק האט זיך געבושטעוועט און טאקע אום סוכות, אין הויף פון בית־המקדש, איז אויסגעבראכען דער אויפשטאנד, די „עזרה" איז געווען אנגעפאקט מיט יודען, יעדערער מיט א לולב און אן אתרוג אין האנד. אלעקסאנדער ינאי האט מיט א סאלדאטישער שטייפקייט געטון די „עבודה", און יעדער קאהר זיינער האט געריצט דעם פרומען המון אין דער „עזרה". אז עס איז געקומען צום וואסער־אפפער איז דאס פערזאמעלטע פאלק געווען געשפאנט צו זעהען, צי דער כהן גדול וועט פאלגען די „פרושים" און גיסען דאס וואסער אויפ'ן מזבח, אדער ער וועט פאלגען די „צדיקים" און עס אויסגיסען אויף דר'ערד. אלעקסאנדער ינאי האט עפענטליך בעוויזען זיין געגנערשאפט צו די „פרושים", און האט אויסגעגאסען דאס וואסער אויף דר'ערד.

ביים פאלק אין דער „עזרה" האט געפלאצט די געדולד. עס איז געווארען א טומעל. עטליכע „פרושים" האבען א שליידער געטון זייערע אתרוגים אין דער ריכטונג פון דעם כהן גדול און איהם געטראפען אין די גילדערנע פראכט קליידער. א גרויסע מאסע יודען פון דער „עזרה" האבען באלד זיי נאכגעטון און א האגעל פון אתרוגים האט זיך א שאט געטון אויף אלעקסאנדער ינאי. דאס איז נאך נישט גענוג געווען, האבען פון פערשידענע זייטן האבען זיך געהערט אויסרופען: דער מלך איז אן אייניקעל פון א קריגס־געפאנגענע און ער טאר דעריבער גאר נישט צוגעהען אפילו צום מזבח.

צעטומעלט און דערצארענט איז אלעקסאנדער ינאי געשטאנען ביים מזבח. דאס איז געווען אן אפגעבער אויפשטאנד. אבער ער האט זיך נישט פערלוירען. אין די ביין יאהר, וואס ער האט שוין רע בירט, איז ער שוין בייגעקומען א היבש ביסעל דרויסענדיגע שונאים, וועט ער די אינעווייניגסטע שונאים, די „פרושים" און זייערע אנהענגער אויך בייקומען, אזוי האט ער זיך געטראכט. און ער האט בעגעבען א שטרענגען בעפעהל צו די קאמאנדירען פון זיינע געדונגענע זעלנער זיך אפצורעכענען מיט זיינע געגנער, וועלכע האבען זיך אויפגעהויבען געגען איהם.

אלעקסאנדער ינאי'ס סאלדאטען האבען געהאט זעהר א שוואכע ידיעה אין אינערליכע יודישע עיינים, דאס זענען געווען געדונגענע גויאיש'ע זעלנער פון ווייטע לענדער אין קליין־אזיע. אויף סיריער און אראבער האט אלעקסאנדער ינאי זיך נישט פערלאזען, ווייל מיט די דאזיגע צוויי פעלקער האט ער כסדר געפיהרט מלחמות. זענען איין איין ווייל געקומען אויפ'ן פלאץ די געטרייע סאלדאטען צו אונטערדריקען דעם אויפשטאנד, און איידער נאך דער „הר־הבית" איז אפגעליידיגט געווארען זענען געווען זעקס טויזענט דערהרג'עטע יודען.

אזוי דערצעהלט אונז יאזעפ'ס פלאוויוס. עס קאן גריילעך זיין, אז די צאהלען, וואס יאזעפוס ברענגט, זענען שטארק איבערטריבען, אבער אפילו אויב אנשטאט זעקס טויזענט זענען זעקס הונדערט יודען געפאלען אין אט דעם אויפשטאנד, איז עס אויך געווען א גענוג בלוטיגע הריגה.

אלעקסאנדער ינאי האט געמיינט, אז דער אויפשטאנד איז שוין איינגאנצען געווען אונטערדריקט ער האט אויך אויפגעשטעלט א הילצערנעם צאם צווישען „עזרת ישראל" — דעם הויף אין בית־המקדש, וואו אלע יודען פלעגען זיך פערזאמלען — און „עזרת הכהנים" — דעם הויף נאהענט לעבען מזבח, וואו נאר כהנים האבען געמעגט אריינקומען. איז איצט געווען א מחיצה, א וואנט צווישען דעם כהן־גדול און דעם פאלק, און אלעקסאנדער ינאי איז געווען געזיכערט געגען אן אטאקע אויף איהם אין בית־המקדש.

אבער ער האט געמאכט א טעות. מיט א בלוטיגען טעראר אונטערדריקט מען נישט קיין פאלק אויף לאנג. די „פרושים" האבען נאר געווארט אויף א געלעגענהייט זיך אפצורעכענען מיט איהם, און די געלעגענהייט איז באלד געקומען.

גוי'אישע סאלדאטען העלפען דעם יודישען קעניג און יודישע סאלדאטען העלפען דעם גוי'אישען קעניג

אלעקסאנדער ינאי האט שטענדיג געמוזט מיט אימיצען מלחמה האלטען. ווי נאר ער האט אונטערדריקט מיט בלוט דעם אינערליכען פיינט האט ער באלד ווידער זיך גענומען צום אויסערליכען פיינט און אנגעהויבען א רייה מלחמות, אין וועלכע ער איז צום סוף צעשלאגען געווארען.

אלעקסאנדער האט איצט זיך א נעהם געטון צו די אראבער אין עבר הירדן. ער האט איינגענומען מואב און גלעד און געצוואונגען די איינוואויבער פון יענע געגענטען איהם צו צאהלען קאנטריבוציע. אבער אין איינער פון די דאזיגע מלחמות האט ער זיך פערטשעפעט מיט אן אראבישען פירשט מיט'ן נאמען אבעדאס און האט געכאפט פון איהם אמיאוסען אפשניט.

דער דאזיגער אראבישער פירשט האט ארייגגעצויגען אלעקסאנדער ינאי מיט זיין חיל אין א פאסטקע, ס'איז געווען אן ארט שווער דורכצוגעהען. אויבען זענען געווען הויכע בערג און אונטען א טיפער אפגרונט. אלעקסאנדער ינאי'ס חיל האט מארשירט מיט א סך קעמלען, וועלכע האבען קענטיג געטראגען דעם פראוויאנט, זענען די קעמלען און די סאלדאטען אראפגעפאלען בארג־אראפ אין דעם אפגרונט אריין און געהרג'עט געווארען. אלעקסאנדער ינאי האט זיך קוים אליין געראטעוועט און איז קוים א לעבעדיגער אנטלאפען קיין ירושלים.

(פארטזעצונג קומט)

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואר

מאקסימום מעגליכקייט — מינימום פערשטענדניש

(א פאר דרינגענדע ווערטער וועגן די לערן־יונגען־רעגיסטראציע)

איינע פון די וויכטיגסטע אויפגאבען פאר דער יודישער געזעלשאפטליכקייט אין פוילען איז דאס צוהיטען און דערהאלטען די ווירטשאפטליכע פאזיציעס פון דער יודישער מלאכה.

אין דער ערשטער ריי מוז געזארגט ווערען דער פאר, אז די יודישע מלאכה זאל געבויט ווערען אויף געזונטע רעכטליכע יסודות, וואחום נאר דאס איז דער איינציגער אינהאלט געגען די ביטערע שונאים אונזערע, וועלכע קענען נישט צוזעהען ווי א בעדייטענדער טייל פון די פוילישע יודען פערדינען עהרליך זייער ארעם שטיקעל ברויט דורך ארבייט.

דער בעדייטענדסטער יסוד ביי דער לעגאליזירונג־פראצעדור איז דאס לעגאל לערנען די מלאכה און פארשריפטמעסיג אדורכמאכען די לעהר. דאס איז דער איינציגער געזונטער פונדאמענט אויף וועלבען ס׳קען געבויט ווערען די צוקונפט פון דער יודישער מלאכה אין פוילען.

אז ביז יעצט איז אויף דעם געביט כמעט נאר נישט געטון געווארען, קען מען עס פערענטפערען דורך דעם, וואס נאר א קליינער טייל יודישע בעלי־מלאכות האבען געהאט דאס אזוי געוואונטענע לערן־רעכט, ווארום, ווי בעוואוסט האבען פון 1930 אן דאס רעכט צו האלטען לערן־יונגען דיפלאמירטע מייסטערס און אזעלכע זעגען ביי אונז פערהאן פון 5 ביז 20 פראצענט פון אלע בעלי־מלאכות. אלע איבעריגע ד. ה. די וואס בעזיצען בלויז האנדווערקער־קארטען האבען קיין לערן־רעכט נישט געהאט, אזוי ארום זענען אונטערגעוואקסען געציילטע לעגאלע האנדווערקער, און זאבלאנט וואלט געקענט צופיהרען צו דעם, אז גאנצע פאכען זאלען ארויסגעריסען ווערען פון יודישע הענד.

און איינעם פון די לעצטע צירקולארען, וואס עס האט ארויסגעגעבען דאס מיניסטעריום פאר האנדעל און אינדוסטרי, ווערט געגעבען דאס רעכט צו רעגיסטרירען אין דער האנדווערקער־קאמער און דערמיט לעגאליזירען אלע לערן־יונגען ביי מייסטער, וואס האבען בלויז האנדווערקער־קארטען זאגאר ביי די וואס האבען בעקומען זייערע קארטען דורך א דיספענזיע לוידער איז דער טערמין בעגרענצט ביזן 31־טען דעצעמבער ד. י. מוזען מאכען אלע פעראינטערעסירטע צדדים: לערן־יונגען, זייערע עלטערען, די מייסטערס, וואס האלטען אזעלכע ארויסווייזען זייער אינטערעס און פערשטענדעניש. לוידער ביז יעצט זעהט מען נישט קיין מאסען־פעראינטערעסירונג און חעם ענין, מוזען מאכען די יודישע געזעלשאפטליכע פאקטאָרען זאגען זייער ווארט זעלבסטפערשטענדליך, אז דאס וואכטיגסטע ווארט האבען די האנדווערקער־צעכען און ארגאניזאציעס גופא. ס׳וואלט דאך געווען אן אומפערצייליך פערברעכען אדורכצולאזען מיט טעמפער גלייכגילטיגקייט, אזא גינסטיגע געלעגענהייט, ווי שאפען א יונגען לעגאליזירטען האנדווערקער דור. ס׳איז דאך קלאר, אז אזא זעלטענע געלעגענהייט מוז אויסגענוצט ווערען, ווארום ביז יעצט האבען געקאנט לעגאל האלטען לערן־יונגלעך אויף יעדע 100 לעגאלע ווארשטאטען פון 5 ביז 20 ווארשטאטען און דעם לויפענדען חודש קענען אלע לעגאלע ווארשטאטען רעגיסטרירען לערן־יונגען. אלזא די מעגליכקייטען זענען זעהר גרויסע, זאל קומען אין דער זעלבער מאס אן אויפמערקזאם פערשטענדעניש און דאס תיכף ומיד נישט לאזען אלץ אויף דער לעצטער מינוט, זיכערן מיר אין דער צוקונפט אן עקזיסטענץ פאר דער יודישער יוגענד, וועלכע וויל זיך לערנען א מלאכה. ס׳איז חרובער יעצט דאס געבאט פון טאג לעגאליזירען אלע לערן־יונגען, וועלכע געפינען זיך ביים היינטיגען טאג אין די ווארשטאטען. און אויך צונעהמען — ווער עס דארף — פרישע לערן־יונגען, כדי אויסצונוצען דעם הנחה־טערמין אויף צו רעגיסטרירען אין דער האנדווערקער־קאמער.

י. שווארצבערג

רוטינירטע
בוכהאלטערס
(בעדייטענדע טעכמענישע ערשטקלאסיגע קרעפטען מיט העכערער האנדעלס־בילדונג) מיט פיליעהריגער פראקטיק, מיט דער קענטניש פון סקארבאווע שטייער־געזעצען, נעהמען אן צו פיהרען
האנדעלס־ביכער
גינסטיגע בעדינגונגען. ערשטקלאסיגע רעפערענצען. פולע פעראנטווארטליכקייט און אנערקענונגס־גאראנטיע.
אינפארמאציעס: טעל. 28־229 אדער אין סוחרים־פערבאנד פאמארסקא 15 פון 6—9 אווענד.

יודישע וועשעריי־בעזיצער דארפען זיך ארגאניזירען

כדי צו ראטעווען זייער עקזיסטענץ

אין אפריל 1933 א׳ז ארויין אין קראפט די פערארדענונג פון האנדעלס און א׳נ׳דוסטריע מיניסטעריום, אז דאס כעמישע וועשעריי פאך ווערט אריינגענומען אין דער רשימה האנדווערקער־פאכען, וואס אונטערליגען האנדווערקער־קארטען.

אין טאג פון פערעפענטליכען די פעראָרדענונג האבען זיך אין דער שטאט לאדז געפינען ביז 80 יודישע וועשעריי אונטערנעהמונגען.

נישט קוקענדיג דערויף, וואס עס איז שוין פון דאמאלס אפגעפלאסען קנאפע פיער יאהר, האבען ביז איצט בעקומען האנדווערקער־קארטען נאר 9 אונטערנעהמונגען (דאס איז די פאקטישע ציפער ביים היינטיגען טאג) און אין אלגעמיין זענען איבערהויפט רעגיסטרירט אין אינדוסטריע־אמט נאר 23 אונטערנעהמונגען.

די ערשטע סיבה פון דעם בעשטאנד איז א ריין טעכנישע, כמעט אלע וועשעריי אונטערנעהמונגען האבען אין זייערע פאטענטען אויפגעגעבען דאס פאך אלס „פראלניע" און עס איז קיינעם נישט איינגעפאלען צוצוגעבען „כעמישע פראלניע" און דאס איז אויך געווען פערשטענדליך צוליב דעם וואס דאס כעמישע רייניגען איז קיינמאל נישט געווען קיין בעזונדער פאך, יעדער האט געוואוסט, אז א פראלניע נעמט אויך אן צום כעמישען רייניגען און וואשען.

די הויפט סיבה איז אבער די שולד פון די יודישע וועשער גופא; נישט קוקענדיג דערויף, וואס מיט א צייט צוריק פארן פערעפענטליכען די פעראָרדנונג האט מען שוין געוואוסט, אז דאס פאך וועט אריינגענומען ווערען אין די האנדווערקער־פאכען, איז קיינעם נישט איינגעפאלען א קלעהר צו טון וועגען ארגאניזירען זיך אין א פעראיין.

דאגעגען די קריסטליכע וועשער זענען שוין פון פריהער געווען ארגאניזירט אין א צעך, און טאקע דער צעך האט איבערגענומען דעם מאנאפאל, די גאנצע קאנטראל און העגעמאניע איבערן גאנצען פאך.

איצט, אז א יודישער וועשעריי־בעזיצער האט זיך געוואנדען נאך א האנדווערקער־קארטע צי דורך עריווארבענע רעכט אדער א קוואליפיקאציע־עקזא־מען איז דערצו געווען בלויז די מיינונג פון קריסטליכען צעך.

און דא איז די צרה, וואס די פיהרער פון ... געהען אין די דרכים פון אונזערע בעקאנטע ... פ״ייגד" איז ארויסגעדרעהט וואס זיי ווילען נישט צו... צום לעגאליזירען יודישע אונטערנעהמונגען ... „ווירטשאפטליכע טעמים" זענען זיי בעזונדער ... געגענומען מיט די בעקאנטע אידעען אין ווילען ... דעם פאך שאפען א אויבערזיכט מיט א „נומער... קלאוזוס".

דער בעשטאנד, וואס הערשט אין דעם ... קען נישט ווייטער טאלערירט ווערען. עס מוזען ... פארגענומען ווערען שריט צו ארגאניזירען דאס ... און נישט דערלאזען אז דער גאנצער טאג... זאל זיין דער קריסטליכער צעך, אז צענדליג... דישע פאמיליען זאלען פערלירען זייער פרנסה.

עס איז נאך נישט צו שפעט, ביי א געה... באלדיגע ענערגישע טעטיגקייט, קען מען נאך ... טעווען די סיטואציע.

י. רעדוו...

3 יאהר פיהרען אן אייגענעם האנדווערקער־ווארשטאט איז גלייך מיט 3 יאהר פראקטיק אלס געזעלען

וויכטיגע אויפקלערונג פון מיניסטעריום פאר די, וועלכע ווילען אפגעבען מייסטער־עקזאמען

לויט׳ן ארטיקעל 158 פון זאכען־געזעץ, דארף מען צו א ביטע וועגען צוגעלאזען ווערען צו א מייסטער־עקזאמען צושטעלען פאלגענדע דאקומענטען:

1) א צייגניש, אז דער קאנדידאט האט אפגעגעבען א געזעלען־עקזאמען

2) א צייגניש, אז דער קאנדידאט האט א 3־יעהריגע פראקטיק אלס געזעלען.

ס׳קענען אויך פון דער אנדערער זייט געבויג זיין פאלגענדע דאקומענטען,

1) האנדווערקער־קארטע

2) א צייגניש פון מאגיסטראט, אז דער קאנדידאט פיהרט אהן א הפסקה א זעלבסטשטענדיגען האנדווערקער־ווארשטאט אין פערלויף פון 6 יאהר ווי אויך א שול־צייגניש.

איצט איז ענטשטאנען א ספק, צי א קאנדידאט צום מייסטער־עקזאמען, וועלכער ווייזט זיך אויס מיט א צייגניש, אז ער האט אין פערלויף פון 3 יאהר געפיהרט א זעלבסטשטענדיגען האנדווערקער־ווארשטאט, קען צוגעלאזען ווערען צום מייסטער־עקזא־מען? ס׳האט זיך געהאנדעלט וועגען א געזעלען אויפקלעהרונג, צי א 3־יעהריגע געזעלען־פראקטיק איז דאס אייגענע ווי האבען 3 יאהר א זעלבסטשטענדיגע פראקטיק.

אין א בריף פון 19 נאוועמבער 1936 האט ... האנדעלס־מיניסטעריום אויפגעקלעהרט, אז ... לאזען צום מייסטער־עקזאמען, דארף מען ... טען 3 יאהרען פיהרען א זעלבסטשטענדיגען ... ווערקער־ווארשטאט פונקט אזוי גוט ווי א 3־... ריגע פראקטיק אלס געזעלען.

די פראגע וועגען קליינעם קרעדיט פאר סוחרים און הענדלער

ווערט ערנסט בעטראכט דורך די ווירטשאפטליכע קרייזען

אויף די ווערכענטליכע פערזאמלונגען אין צענט־ראלען קלייןהענדלער־פעראיין, פאמארסקא 15. אין ארומגערעדט געווארען צווישען אנדערע א פראגע, וואס איז פאר ארימע הענדלער א ברענענדע די פראגע פון אהן־פראצענטיגע הלוואות־קאסעס.

כמעט ביי יעדער חברה, מנין און פעראיין עק־זיסטירט אזא קאסע, מיט מעהר אדער ווייניגער געלד־קאפיטאל, פון וועלכע ס׳געניסען ארימע הענדלער און בעל־מלאכות, א סברה, אז די דערמאנטע בויטיגען זיך אין א הלוואה, וועלכע אין גרעסטער טייל פאלען איבערשטייגט נישט 100 ז. לעצטענס האבען אבער אויך די פראגע אויפגעהויבען די קריסטליכע סוחרים־פעראיינען און אין צוזאמענהאנג דערמיט האט זיך די האנדעלס־קאמער מיט דעם ענין פעראינטערעסירט, די לעצטע האט אדורכגע־פיהרט צווישען די סוחרישע ארגאניזאציעס א אנ־קעטע, וועלכע האט ארויסגעוויזען נישט קיין איינ־שטימיגקייט.

פיל ארגאניזאציעס, בפרט פון גרויסע סוחרים און דעטאליסטען האבען געענטפערט, אז כאטש ס׳וויטיגט זיך אין ארגאניזירען אזעלכע ... קאסעס, ווייל זיי האבען דעם ציל אונטער... די עקזיסטירענדע שוין קליינע פלאצובקעס ... האבען געליטען פון קריזיס, איז אבער צוויי... צי וועט געלונגען די דערמאנטע קאסעס צו ... זירען זיך אהן מיטהילף פון דרויסען. א ... פעראיינען האבען אויפגעהויבען די פראגע ... וועט אמאל דאס געלד נישט אויסגעבארגט ... רען אויף קאנסומציע צוועקען, דאס הייסט א... עסען? צי וועט מען זיין בכולת צו פערדינ... אז דאס געלד וועט דינען אויסשליסליך צום ... דעריבער האלטען זיי, אז פון די געלדער ... נישט געניסען די וועלכע זענען שוין ארויס... שטויסען געווארען פון עקאנאמישען לעבען ... האבען נישט אויסגעהאלטען דער קאנקורענץ.

פון דעם אלעם קען מען פעסטשטעלען, אז ... דעם ענין האבען זיך שטארק פעראינטערעסירט ... ווירטשאפטליכע קרייזען, וועלכע ווילען ... קאסעס פערטיילען קליינע קרעדיטען. צי וועלען ... פון דעם געניסען די שוין עקזיסטירענדע ... קאסעס?

—***—

יודישער ערד־בעזיץ אויף ד...

רשימה פון באדען־שטחים וואס אונטערליגען דער צוואנגס־פארצעלאציע

אין נומער 74 פון „דזיעניק אוסטאוו" פו... י. איז ערשינען א פעראָרדענונג פון מיניסט... ראט, וועלכע בעשטימט א באמענטליכע רשימ... באדען־שטחים, וואס דארפען אונטערליגען ... צוואנגס־פארצעלאציע.

אויפ׳ן שטח פון לעמבערגער און טארנ... לער וואיעוואדשאפט נעמט ארום די דאזיגע ... אין זייער א בעדייטענדען פראצענט יודישען ... בעזיץ. אין לעמבערגער וואיעוואדשאפט פאל... ליך אויס אויף דעם אלגעמיינעם שטח פון ... העקטאר ערד וואס איז בעשטימט געווא... דער צוואנגס־פארצעלאציע, 670 העקטאר, ד. ... 16,5 פראצ., יודישע ערד; אין טארנאפאלער ... וואדשאפט — אויף דעם אלגעמיינעם שט... 4.250 העקטאר ערד, 2,730 העקטאר, ד. ה. ... פראצ. יודישע ערד.

קאנדידאטען אויף לאווניק... אין ארבייטס־געריכט

אויפ׳ן גרונד פון דער בעקאנטמאכונג ... טיק־מיניסטעריום פון 15 אקטאבער, האט ד... זער האנדווערקער־קאמער איבערגעשיקט ... ניסטער פון סאציאלער שוץ א ליסטע פון ... טען אויף לאווניקעס און זייערע פערטרעט... ארבייטס־געריכט אין לאדז

קאנפערענץ פון אלע צווייגעד אין דער פאפיר־בראנזשע

פעראייניגונג פון פאפיר־סוחרים, דרוקער, בוכבינדער, שאכטעל־מאכער און טיטען־מאכער

זונטאג איז אין לאקאל פון דעטאליסטען־פער־באנד, לעגיאנאוו 8 פארגעקומען א קאנפערענץ פון דעלעגאטען פון די פעראיינען, וועלכע געהערען צו דער פאפיר־בראנזשע, ווי: פאפיר־סוחרים, דרוקער, שאכטעל־מאכער, בוכבינדער און טיטען־מאכער.

כאכדעם, ווי ה׳ צוקער אלס פרעזעס פון די פאפיר־סוחרים עפענט די קאנפערענץ גיט ער אפ א קורצע ערקלערונג, פון וועלכער עס איז צו זעהען, אז די היינטיגע בעראטונג איז צונויפגערופען גע־ווארען בלויז צוליב אינפארמאציאנס־צוועקען און ער בעט דעריבער די בעזונדערע דעלעגאטען פאר־צולייגען קאנקרעטע פארשלאגען, וועלכע זאלען קע־נען דערפיהרען צו א געמיינזאמער פרוכטבארער ארבייט.

פרעזעס דאבזשינסקי בעגריסט די אנוועזענדע דעלעגאטען.

ה׳ טייטעלבוים רעפערירט דאן וועגען דער אל־געמיינער לאגע און שטעלט זיך בעזונדערס אפ אויף דעם מצב אין דער פאפיר־בראנזשע, וואו עס איז שוין דערנאטענט דערצו, אז דער הערשענדער קריי־זיס צווינגט איינעם אויפצועסען דעם צווייטען, או כדי דעם דאזיגען מצב צו פערבעסערן לייגט ה׳ טיי־טעלבוים פאר צו שאפען אן אויבער־ראט, אין וועל־כען עס זאלען אריין פארשטעהער פון אלע צווייגען פון דער פאפיר־בראנזשע און ערשט דערנאך זאל פארגענומען ווערען א בריייטע טעטיגקייט לטובת די אלע אנטשלאסענע פעראיינען, און אלס ערשטען שטאפ פון דער טעטיגקייט דארף דער אויבער־ראט שאפען א קרעדיט־אינסטיטוציע, וועלכע זאל מיט־העלפען צו דערהאלטען די פרנסות ביי די סוחרים און בעלי־מלאכות, וואס געהערען צו דער פאפיר־בראנזשע.

ה׳ זילבערבערג מיינט, אז ביים איצטיגען מאָ־מענט קען קיין רייד נישט זיין צוזוטרעטען צום גרינדען א גרעסערע באנק־אינסטיטוציע. ער לייגט דעריבער פאר, אז קודם־כל זאל געגרינדעט ווערען א גמילת־חסדים־קאסע, וועלכע וועט לויט זיין מיינונג שטארק זיך צוזאקסען און ערשט דערנאך וועט מען קענען קלערען וועגען פערברייטערען און פערגרעסערען די טעטיגקייט.

ה׳ גרינבוים האגענען לייגט פאר, אז פאר אלעם מוז זיין א פעראייניגונג צווישען די אלע בראנזשעס, און וועגען א ווייטערדיגער טעטיגקייט צו פערבע־סערן די לאגע פאר אלע צווייגען פון דער פאפיר־בראנזשע קען מען ערשט רעדען דערנאכמאל, ווען די פעראייניגונג וועט זיין א געשעהענער פאקט.

ה׳ פאפאווסקי מיינט, אז דער ענין פון פעראיי־ניגונג קען זיך צו לאנג פערשלעפען און דערווייל זענען פערהאן א גרעסערע צאהל פעראָרימטע, וועל־כע נויטיגען זיך תיכף אין מאטעריעלער הילף און דעריבער לייגט ער פאר שוין צו עפענען די הלוואות־קאסען, וועלכע וואלט אין א געוויסער מאס געקענט לינדערען די לאגע פון די פעראָרימטע מיטגלידער.

ה׳ צוקער איז אויך מסכים מיט דער מיינונג פון פאהרערדנער, אז די הלוואות־קאסע זאל דערווייל געשאפען ווערען בלויז פאר פאפיר־סוחרים און דער נאך זאלען ערשט צוגעצויגען ווערען די קרובה׳שע פעראיינען פון דער פאפיר־בראנזשע.

ה׳ ווייסקאפ לעגט פאר, אז ס׳זאל אונטערגענו־מען ווערען די אויפקלערונגס־ארבייט צווישען די מיטגלידער פון דער גאנצער פאפיר־בראנזשע און דאן זאל אויך צושטאנד קומען די פעראייניגונג.

ה׳ בידערמאן שטיצט די מיינונג פון פאהרעדנער און לעגט פאר צושאפען 2 קאמיסיעס: איינע שוין צו גרינדען די הלוואות־קאסע און די צווייטע צו ארגאניזאציאנס־ענינים.

דאן רעדען נאך די ה״ה: עלענבערג, רייכמאן און טייטעלבוים און צום סוף ווערט איינשטימיג אנ־גענומען א בעשלוס צו שאפען אן אויבער־ראט צו וועלכען עס זאלען געהערען צו 2 דעלעגאטען פון יעדען פעראיין און דאן ערשט זאל זיך אנהויבען די איגענטליכע ארבייט.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

געענדערט די וואך אין שטאט־ראט

נעכטען איז פארגעקומען די לעצטע זיצונג פון שטאטישען בייראט.—דאנערשטאג דעם 17. דעצעמבער קומט פאר די ערשטע זיצונג פון די ניי־געוועהלטע ראטמענער

נעכטען איז אונטערן פארזיץ פון ציטווייליגען שטאט־פרעזידענט גאדלעווסקי פארגעקומען א זיצונג פון שטאטישען בייראט, אין די קאמוניקאטען וועלכע זענען אין אנהויב פון דער זיצונג פארגעלייענט געווארען פאר די מיטגלידער פון בייראט האט זיך אויך געגעבען דער בריף פון לאדזער וואיעוואדע וועגען אפווארפען די פראטעסטען געגען די וואהלען, דורך וואס די וואהלען זענען בעשטעטיגט געווארען, צוליב דעם ווערט אין קאמוניקאט געזאגט, איז די זיצונג פון בייראט די לעצטע.

אין די וויטערדיגע קאמוניקאטען ווערט געזאגט, אז די שטאט האט אפגעקויפט ביי א. פיאסקאווסקי א הויז אויף קאננא 10 אויף איינצוארדנען דארט דאס הויז פאר בעטלער.

ראטמאן וואשקעוויטש גיט דאן אפ א בעריכט פון דער רעוויזיע וועגען אויספיהרען דעם בודזשעט פון דער שטאטפערוואלטונג אופן אדמיניסטראציע יאהר 1935-36 און דעם בילאנס אויפן ערשטען אפריל 1936. אין בעריכט ווערען אנגעגעבען די נעמריע ציפערען פון דער בודזשעט־אויספיהרונגען און עס ווערען געמאכט פערשידענע אנווייזונגען פאר דער וויטערדיגער ארבייט.

צום סוף פון בעריכט ווערט געזאגט, אז די קאמיסיע האלט פאר איהר פליכט צו בעטאנען, אז די טעטיגקייט און ווירטשאפט פון דער שטאטפערוואלטונג און בעריכטס־יאהר זענען געשטאנען אויף דער געהעריגער הויך.

נאכדעם ווי די שטאט פערוואלטונג גיט אויפקלערונגען מכוח די בעמערקונגען פון דער רעווידיר קאמיסיע, גיט דער פרעזידענט גאדלעווסקי אפ א בעריכט פון דער טעטיגקייט פון שטאטישען בייראט.

דער בייראט איז נאמינירט געווארען דעם 5 אויגוסט 1935 אין א צוזאמענשטעל פון 24 פערזאן. איינער פון די מיטגלידער פון בייראט פאגאנאווסקי, האט נישט אנגענומען די נאמינאציע און דער צווייטער מיטגליד ארזו. בוליק האט געמוזט פערלאזן דעם בייראט צוליב דעם וואס ער איז נאמינירט געווארען אלס טארנאפאלער וואיעוואדע.

דער בייראט האט אפגעהאלטען 18 פלענאר זיצונגען, די ערשטע זיצונג איז פארגעקומען 24 אקטאבער 1935, ס'זענען אנגענומען געווארען 220 בעשלוסען, דרינגענדע פארשלאגען, זענען אריינגעטראגען געווארען 26, אנפראגען 6. מיט 11 פלענאר־זיצונגען האט אנגעפיהרט דער געוו. פרעזידענט איטשע. גלאזעק, מיט 8 דער פרעזידענט גאדלעווסקי. דורכשניטליך זענען אויף די זיצונגען געקומען צו 19 ראטמענער.

איך מוז פעסטשטעלען, זאגט ווייטער פרעזידענט גאדלעווסקי, אז די מיטגלידער פון בייראט האבען נישט נאר געארבייט אויף די זיצונגען און קאמיסיעס פון בייראט, נאר אויך אין פערשידענע אויפזיכטס־ראטען און ביי געזעלשאפטליכע ארבייט. דעם גרויסען אינטערעס צו דער שטאטישער ארבייט האט זיך ארויסגעוויזען דערין וואס כמעט אלע בעשלוסען פון בייראט זענען אויסגעפיהרט געווארען.

לויט אונזער מיינונג האט דער שטאטישער בייראט, זאגט פרעזידענט גאדלעווסקי, גוט ערפילט זיינע פליכטען. קיינער פון די ראטמענער האט נישט אין זינען געהאט זיין פערזענליכען אינטערעס נאר לטובת דער שטאט. אין מיין נאמען און נאמען פון פרעזידענט גלאזעק, וויצע־פרעזידענטען, דריק איך אויס דעם טיפסטען דאנק דעם בייראט פאר זיין מיטארבייט.

דערמיט איז די זיצונג פון בייראט געשלאסען געווארען.

דער נייער שטאט־ראט הויבט אן צו ארבייטען.

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט איז אויף א קאנפערענץ צווישען וואיעוואדע האוקע נאוואק מיטן שטאט־פרעזידענט גאדלעווסקי געקומען צו א הסכם אז די ערשטע זיצונג פון ניי־געוועהלטען שטאט־ראט זאל פארקומען דאנערשטאג דעם 17 דעצעמבער.

די טאג־ארדנונג פון דער 1טער זיצונג איז פעסטגעשטעלט געווארען אויפן פאלגענדען אופן: 1) ערעפנונג, 2) בעשטימען די צאהל וויצע־פרעזידענטען, 3) בעשטימען דעם האנאראר פארן פרעזידענט, וויצע פרעזידענטען און לאווניקעס.

די זיצונג וועגען וועהלען דעם פרעזידענט, וויצע־פרעזידענטען און לאווניקעס איז נאך נישט בעשטימט געווארען, די דאזיגע זיצונג וועט וואהרשיינליך פארקומען ערשט נאך די חגאות.

די ניי־געוועהלטע ראטמענער האבען נעכטען בעקומען בריף מיט פאלגענדען אינהאלט:

„אין צוזאמענהאנג מיטן בעשטעטיגען די וואהלען צום שטאטראט וועלכע זענען פארגעקומען דעם 27 סעפטעמבער, טיילען מיר אייך מיט, אז איהר זענט געוועהלט געווארען אלס ראטמאן".

צו די בריף זענען צוגעלעגט געווארען א ראטמאן לעגיטימאציע, א פראגע־בויגען צום אויספיהלען רעגולאמין פון די זיצונגען און א. בעשייניגונג צו בעקומען א טראמוואי־בילעט.

אזוי ארום האט זיך געענדערט די וואך אין דער לאדזער שטאט־פערוואלטונג.

—*×*—

קיין שטעטישע אפטיילונגען בעזיצען מיר נישט

Bank Kupiecko-Kredytowy Sp. w Łodzi

№ 29 ul. Piotrkowska № 29

קיין פרייע קאסעטקעס (SAFESY) בעזיצען מיר נישט.

אונזערע פקדונות־ביכלעך זענען די בעסטע שטאלענע קאסעטקע. זיכער און גוט פראצענטירט

יאמעלט אייערע אפשפארונגען און לאקירט אייערע געלדער אין

Bank Kupiecko-Kredytowy Spółdz. w Łodzi

וועלכע גיט א גאראנטיע פון א זיכערן קאפיטאל ביי א גוטע פערצינזונג

די געזעצליך געשיצטע געהיימניס פון פקדונות ווערט שטרענג אפגעהיטען!

לויט'ן ארטיקעל 52 פון קאאפעראטיוועו געזעץ (Dz Ust. str. 55/34) וועלכע פערווערט צו ערטיילען אינפארמאציעס הן אמטליכע הן אנדערע ארגאנען.

מיר מאכען אויפמערקזאם אויף אונזער אדרעס: לאדז נור פעטריקאווער 29

לאדזער יידישע פרוי בעשולדיגט
אין בעליידיגען דאס פוילישע פאלק
א מעשה מיט א ווישניאווא־גורער גנב און א דייטש, וואס האט „אליין געהערט"...

(—) נעכטען איז פארגעקומען אין לאדזער קרייז געריכט א סענסאציאנעלער פראצעס פון דער סעריע פראצעסען אין בעליידיגען די פוילישע מלוכה.

אויף דער בעשולדיגונגס־באנק איז געזעסען די 30־יעהריגע בלומע רבקה קוטאס, די אינהאבערין פון א רעסטאראן אויף פעטריקאווער 6.

די מעשה שטעלט זיך פאר אזוי:

אין זומער־סעזאן איז אין ווישנאווע גורא, אין דער פלאדניא „אדריא" ארויסגעטרעטען מיט קאנצערטען א יונגער־טענצער.

שטענדיגע געסט אין דער „אדריא" זענען געוועזן דאס פארפאלק קוטאס און זיך בעפריינדעט מיטן יונגער.

ווען דעם 29־טען יולי ה.י. האט זיך געענדיגט דעם יונגערס קאנטראקט, האט דער יונגער בעשלאסען אוועקצופאהרען קיין גדיניע.

דאס פארפאלק קוטאס און נאך עטליכע פערזאן האבען איהם בעגלייט ביז צום צוג אויפן קאלישער וואקזאל. די געזעלשאפט האט זיך גוט געוויילט אבער פערהאלטען רוהיג.

פלוצלונג, ווען ס'איז אנגעקומען דער צוג לאדז—גדיניא, האט דער יונגער אנגעהויבען זוכען אין די קעשענעס זיין בילעט, און ווען ער האט איהם געפינען האט די אנוועזענדע פרוי קוטאס געזאגט צו איהם אויף דייטש: „דו, פאס אויף דאס דיר וואס ניכט געשטאהלען ווירד". (דו היט זיך מען זאל דיך נישט בעגנבענען!) אויף דעם האט דער יונגער געענטפערט מיט א שמייכעל: „איך בין אליין א גנב, קען מען מיך נישט בעגנבענען". דעמאלט האט די פרוי קוטאס צו איהם געזאגט: „איך ווייס אז דו ביזט א סך קלוגער ווי מ'מיינט.

פלוצלונג ווען דער צוג האט שוין געזאלט ריהרען, איז צו דער געזעלשאפט צוגעגאנגען עפעס א פערשוין מיט א פאליציאנט און די פרוי איז אפגעפיהרט געווארען אין פאליצי־פאסטערונעק אויפן וואקזאל. וואו צו איהר גרויס פערוואונדערונג האט זי זיך דערוואוסט אז זי ווערט הורכן דאזיגען פערשוין ווי ס'האט זיך ארויסגעוויזען א געוויסער עדוואַרד רייכערט, א דייטש, בעשולדיגט אין בעליידיגען די פוילישע מלוכה. ער האט דערצעהלט אז געפינענדיג זיך אויפן וואקזאל האט ער דירהערט דעם דייטשען דיאלאג צווישען יונגער און פרוי קוטאס און זי זאל האבען בעליידיגט דאס פוילישע פאלק.

דער פראצעס איז נעכטען פארגעקומען אין קרייז געריכט. פערטיידיגט האט אדוו. בראַיטשטיין.

פרוי קוטאס איז זיך נישט מודה אין בעליידיגען די מלוכה, און זי דערצעהלט אז רייכערט, דער יעלבער דייטש רייכערט האט ארויסגעטרעטען אויף איהר פוס און האט זי בעליידיגט, און אין פאליציי פאסטערונעק האט ער איהר געזאגט: „מילטש פארשיווא זשידוווא, אזרטש זא פאלעסטיני".

דער דייטש רייכערט דערצעהלט, אז די געזעלשאפט האט זיך פערהאלטען זעהר ארראגאנט און חזרט נאכאמאל איבער זיין בעשולדיגונג.

רייכערט פערהאלט זיך זעהר ארראגאנטיש, רייסט איבער דעם פערטיידיגער. דער פארזיצער דראט איהם מיט בעשטראפען אויב ער וועט זיך טישט בערוהיגען.

נאכן אויסהערען די עדות, טראגט דאס געריכט ארויס דעם אורטייל, לויט וועלכען די פרוי קוטאס ווערט אנערקענט פאר שולדיג לויטן ארטיקעל 152 פון שטראף קאדעקס און בעשטראפט אויף 5 חדשים ארעסט, מיט אפלייגען די שטראף אויף 3 יאהר.

נקמה גענומען אין איהר „ביטשא עדזשא"...
איינמאל געשאסען און א צווייט מאל פערברענט ס'פנים.—היציגע קאכאנקע בעקומען צוויי און האלב יאהר תפיסה

(א) פאר'ן קרייז־געריכט, איז נעכטען געשטאנען קאזשימיעזשא קאלאצקא (שלאנסקא 31), וועלכע איז אנגעקלאגט געווארען אין וועלען דערמארדען איהר געליבטען.

די מעשה איז אזוי געוועזן:

די דערמאנטע „פאניענקע" איז געוועזן פערליבט איבער די אויערען אין א בחור מיט'ן נאמען עדוואַרד בעמעק. אז די ליובקע האט זיך אפגעקיהלט, האט ער זי געשיקט א הויז ווייטער. האט דאס איהר שטארק פערדראסען און מיט רעכט, ווארום... אין לאנדאַ' וואלט זיך דאך אפש" אין איהר פערליבט דער ריכטיגער עדוואַרד.. וואס טוט זי? זוארט זי אפ איהר „ביטשא עדזשא" מיט א רעוואלווער קלעהרט נישט קיין סך, פיף־פאף, נאר היות ווי זי איז די ריכטיגע פלאקען־שיסערין, טרעפט זי פונקט דערנעבען.

האט זיך אבער עדוואַרד וועניג דערשראקען פאר זיין קאזשעס שיסער, און האט זי ווייטער נישט געוואלט קענען.

דעם 12־טען יוני ד. י. האט זי איהר „כלאפיעץ" געפאקט געהען „דא פאכע" מיט א צווייטע, האט זי א כאפ - געטון א פלעשעל מיט עסיג־עסענציע און א גיס־געטון איהם אין פנים אריין, נאר אזוי ווי זי איז אזא שיסערין ווי א גיסערין, האט זי ווידער געטראָפען דערנעבען. זי האט איהם קוים אפגעבריהט דאס פנים.

נעכטען איז פארגעקומען דער פראצעס, און די „זאדראסנע" קאזשע איז פערמשפט געווארען אויף 2½ יאהר תפיסה.

Dr. med. Trepman

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפילים און הויט־קראנקהייטען.

בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע.

זאוואדזקא 6, טעל. 234-12

נעמט אן פון 8—11 נאכמ. און פון 6—8 אווענד.

Doktór Z.

HENRYKOWSKI

ספעציעל־ארצט פאר מענער - שוועכע ווענערישע און הויט־קראנקהייטען

טראוגוטא 9. טעל. 262-98

נעמט אן פון 8—1 און פון 5—9 אווענט

זונטאג פון 9 פריה ביז 12.30 מיטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע־פרייזען

דינסטאג, 8 דעצעמבער

כ"ד כסלו תרצ"ז

זון־אונטערגאנג 3.22

זון־אויפגאנג 7.49

צוגאב־פאבאר־קאמיסיע

דעם 15־טען דעצעמבער ד. י. דארפען זיך מעלדען די פאבאראווצעס פון יאהרגאנג 1915 און עלטערע, וועלכע האבען נאך ביז איצט נישט ערלעדיגט די דינסט פליכט, וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 2, 3, 5, 8, 9 און 11 פאליציי־קאמיסאריאטען.

חיונה־קאסטען געשטיגען נאר מיט 0,28 פראצענט

(א) די סטאטיסטישע קאמיסיע ביי דער וואיעוואדזטווע האט פעסטגעשטעלט, אז אין חודש נאוועמבער ד. י. זענען די אויסהאלט־קאסטען פאר א פאמיליע פון 4 פערזאן געשטיגען אויף 0,28% די קאמיסיע ערקלערט, אז די מינימאלע שטייגערונג איז צו פערדאנקען די ענערגישע אקציע פון דער מאכט געגען דער שטייגערונג פון לעבענס־מיטלען.

בעשטראפט לאדזער פירמעס
פון 30 ביז 1000 זל.

(א) דער שטראף־רעפעראט ביי'ם ארבייטס־אינספעקטאריאט, האט צוגעצויגען צו פעראנטווארטליכקייט א רייה פירמעס פאר נישט אויסצאהלען צו דער צייט די ארבייטער, נישט האנארירען די קאלעקטיווע אפמאכען און רעדוצירען די לוינען, נישט אפהיטען דעם 8־שעה'דיגען ארבייטסטאג א. אנד.

צווישען אנדערע זענען בעשטראפט געווארען דער לייטער פון דער פירמע טראמא (אל. 1־טער 14) אויף 3 וואכען ארעסט און טויזענד זל. שטראף. וולאדיסלאוו סקאבינסקי (ווספולנא 3), 300 זל. שטראף. שלמה ראטענבערג 200 זל. שטראף, און 15 קלענערע פירמעס פון 30 ביז 50 זל. שטראף.

ליקווידירט דעם שטרייק אין גרינאכ'ס פאבריק

(א) אין דער פאבריק פון דער פירמע גרינאך (6־טער שערפיען 16) האט אויסגעבראכען א שטרייק. נעכטען איז ביי'ם ארבייטס־אינספעקטאר פארגעקומען א קאנפערענץ. די פירמע האט טיילוויז אנגענומען די פאדערונגען פון די ארבייטער און דער שטרייק איז ליקווידירט געווארען.

צוזאמענפאהר פון דער ערשטער פוילישער מיטעל־שול

היינט פייערט די ערשטע פוילישע מיטעל־שול אין לאדז, דאס גימנאזיום קאפערניק (אמאל „אוטשעלניא") דעם 30־יעהריגען יובל פערבינדען מיט א צוזאמענפאהר.

פאר די יודישע זעלנער פון לאדזער גארניזאן

היינט 6 אווענט וועט אין לאקאל פון יודישען קאמבאטאנטען־פעראיין פארקומען א חנוכה־פייערונג מיט'ן אנטייל פון מיליטער־ראבינער קאפיטאן קרימער.

אין דער פייערונג וועלען אנטיילנעמען די יודישע זעלנער פון לאדזער גארניזאן, וועלכע וועלען בעקומען חנוכה־מתנות, אין צוזאמענהאנג דערמיט בעט די פערוואלטונג אלע מיטגלידער צאהלרייך צו קומען.

ZACHĘTA

זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג!

הערליכער פראגראם פון דער פוילישער פראדוקציע א. נ.:

זייך גרויסע ליבע

אין דער הויפט־ראלע:

Stefan Jaracz

אויסער'ן פראגראם ???

אנהויב טעגליך 4 א זייגער נאכמיטאג, שבת און זונטאג — 12 א זייגער בייטאג.

זאַל פילהארמאָניע
נארוטאָוויטשא 20

לאָדזער יודישער מוזיק־פעראיין „שיר" נאַרוטאָוויטשא 32

היינט, דינסטאַג, דעם 8 דעצעמבער, 8.45 אָווענד קומט פאָר

אַ גרויסער קאָנצערט
פון יודישע לידער
אויסגעפיהרט — דורך דעם
„שיר"־כאָר

אונטער דער לייטונג פון
פּראָפ. י. פּיילווישיס.
ביים קלאַוויר: א. באַלזאַם

מיט'ן אָנטייל פון סאָליסטען: ס. קראַפּיוניק־יאַכימעק (סאָפּראַן), ר. גרינשפּאַן (אַלט), יאַסקאַוויטש (באַס),
ש. שליוואָקאָוויטש (טענאָר), ה. טורין (טענאָר), י. ווינער (באַריטאָן)

בילעטען צום פּרייז פון 75 גר. ביז 3 זל. שוין צו בעקומען אין לאָקאַל פון „שיר" נאַרוטאָוויטשא 32 און ביי דער קאַסע פון פילהאַרמאָניע.

פּראָצעס געגען מערדער פון פּאַגאַטאָוויטש־סאַניטאַר
איז אָפּגעלעגט געוואָרען

(א) בעכטען איז אין קרייז־געריכט פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען וואַווושניעץ גיידע, וואָס האָט דעם 8־טען מאַי בעת אַ שגעון־אַנפאַל דערשאָסען דעם סאַניטאַר פון דער פּאַגאַטאָוויטש בראַניסלאַוו שטיבעל.

דער אַנגעקלאַגטער איז אין געריכט געהיטען געוואָרען פון אַ פּאָליציאַישער שמירה און שפּיטאַל־סאַניטאַרען. די גאַנצע צייט פון לייענען דעם בעשולדיגונגס־אַקט, האָט ער געקוקט אויפ'ן סופיט.

דאָס געריכט האָט בעשלאָסען אָפּצולעגן דעם פּראָצעס און אַרויסרופן דריי דאָקטוירים פּסיכיאַטרען.

Tysiącom dzieci
w Polsce grozi głód
Pomyślcie o tem
i złóżcie ofiarę
na Pomoc Zimową
dla bezrobotnych.

אָנאָוואַזשנע אין כאַיני

(א) אין כאַיני האָט אויסגעבראָכן אַן אַוואַנטורע, בעת פּאָליציאַנטען זענען געקומען אַרעסטירען אַ באַנדע גנבים, האָבען זיי גענומען אַנטלויפען, בעת דער אַוואַנטורע איז פערוואונדעט געוואָרען דער פּאָליציאַנט אַנדזשעי גאַוואַק. די אַוואַנטוריסטען זענען אַרעסטירט געוואָרען.

קיין ארץ־ישראל
דורך טריעסט און קאָנסטאַנץ.

שיפסקאַרטען
אויף הר־ציון און הר־כרמל.

פעקלעך קיין רוסלאַנד
פּינקטליך און שנעל

ערלעדיגט
דאָס וועלט־רייזע־ביורא
Union Lloyd
42 פּיעטריקאָווער 42
טעל. 87־107.

ווענען אַדורכפיהרען עקזעקוציעס בייבאַכט, שבת און זונטאָג

דער שטייער־אַמט האָט דאָס רעכט צו מאַכען עקזעקוציעס זונטאַג, חגאות, יום־טובים און אויך בייבאַכט.

אויף אַדורכצופיהרען עקזעקוציעס בייבאַכט, חגאות און יום־טובים מוז דער עקזעקוטאָר האָבען אַ ספּעציעלען שריפטליכען אויפטראַג, לויט די פאַרשריפטען קען מען זיך נישט בעקלאָגען געגען אַזאַ אויפטראַג אַדורכצופיהרען די עקזעקוציע בייבאַכט אָדער יום־טוב.

איידער דער עקזעקוטאָר טרעט צו אַדורכצופיהרען די עקזעקוציע אין דער דערמאָהנטער צייט מוז ער פריהער בעווייזען, אַז ער האָט דערויף אַ שריפטליכען אויפטראַג פון שטייער־אַמט.

מיר ברענגען היינט די דערמאָהנטע פאַרשריפטען, ווייל לעצטענס האָט מען אָנגעהויבען אָנצוּווענדען די דאָזיגע מעטאָדע, ס'איז איבעריג צו זאָגען, וואָס פאַראַ בעדייטונג דער דאָזיגער פונקט האָט פאַר'ן כלל־סוחרים און האַנדווערקער, די פאַרשריפטען האָבען אויך נישט קיין ספּעציעלע בעשטימונגען וועגען דעם ביי ווען מ'קען אַדורכפיהרען עקזעקוציעס בייבאַכט און אין די חגאות. זוי אַז דאָס איז אָפּהענגיג בלויז פון שטייער־אַמט.

שרה און מרים...
אַ מעשה פון צוויי שכנ'טעס

(א) שרה גאָטליב (11־טע ליסטאָפּאַד 14), האָט איבערגעגעבען דער פּאָליציי אַזאַ מעשה:

אין יאָהר 1935, פאַר איהר אַוועקפאָהרען קיין וואַרשאַ, האָט זי איבערגעגעבען איהרע אַ שכנ'טע מרים קאַלסקי, איהר אָפּגעשפּאָרט געלד 3170 זל. און 1 ענגלישען פונט.

צוריקקומענדיג פון וואַרשאַ, האָט זי זיך געווענדעט צו דער קאַלסקאַ וועגען געלד, יענע האָט געלייקענט, אַז זי האָט עס אַוועקגעגעבען אין אַ זיכערע האַנד, און ווען זי האָט נאָך עטליכע מאָל מאָהנען נישט בעקומען דאָס געלד, האָט זי דערוועגען געמאָלדען דער פּאָליציי.

דער פּראָצעס איז שוין צוויי מאָל פאָרגעקומען אין געריכט און איז אָפּגעלעגט געוואָרען צוליב דעם ספק, צי די אַנקלאַגערין איז ביים קלאָהרען פערשטאַנד און צי דאָס מאָהנען געלד איז נישט ביי איהר בלויז אַן אייגרעדעניש. פעסטשטעלענדיג, אַז זי איז פולשטענדיג געזונד, איז נעכטען פאַרגעקומען דער פּראָצעס.

אויסהערענדיג די עדות און פערטיידיגער, האָט דאָס געריכט די אָנגעקלאָגטע מרים קאַלסקי בעפרייט.

שנים אוחזין ב'סטראַגאַן...
איין טאָרג־שטייער דערהרגעט דעם צווייטען. — מערדער פערמשפּט אויף 2 יאָהר תפיסה

(א) אין דער נאַכט פון 14־טען אויגוסט ד. י. האָט זיך אויפ'ן וואַדני רינעק אָפּגעשפּילט אַזאַ סצענע:

דער טאָרג־שטעהער אַדאָלף פראַנק איז געשטאַנען ביי זיין סטראַגאַן, און נעבען איהם האָט זיך אַוועקגעשטעלט מיט זיין סטראַגאַן פּיאָטר קוביאַ, צווישען ביידע טאָרג־שטייער'ס האָט אויסגעבראָכען אַ קאָנפליקט צוליב'ן אָרט. דער סוף איז געווען, אַז פּיאָטרוש קוביאַק האָט פראַנק'ן געגעבען אַ קאַפּיע אין בויך אַזוי, אַז יענער איז געפאַלען צו דר'ערד בעוואוסטלאָז. אויפ'ן וועג צום שפּיטאַל איז ער געשטאָרבען.

בעכטען איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס, דאָס געריכט האָט קוביאַק'ן פערמשפּט אויף 2 יאָהר תפיסה.

פּראָטעסט פון אַנדזשעיעווער און גאַלקובער איינוואוינער געגען פערברענען באַהן־בילעטען

וואָס אַרבייטסלאָזע האָבען געזאָלט בעקומען צו הייצען

(א) אין שייכות דערמיט, וואָס ס'ווערען איצט צוגענומען די אַלטע בילעטען פון אונטער די באַהן־שיבעס, האָבען די איינוואוינער פון אַנדזשעיעוו און גאַלקובעק זיך געווענדעט צו דער באַהן־מאַכט, אַז די בילעטען זאָל אָפּגעגעבען ווערען פאַר אַרבייטסלאָזע צום הייצען, אָדער צו ביליגע פּרייזען פאַר בוי־צוועקען. די ביטע איז אָבער נישט גענומען געוואָרען אין אַכט, און אַ שיינעם טאָג, האָט מען די בילעטען צוזאַמענגעלעגט אין שטויסען, בעגאָסען מיט נאַפט און אונטערגעצינדען.

די איינוואוינער פון אַנדזשעיעוו און גאַלקובעק האָבען דערוועגען אַרויסגעשיקט אַ מעמאָריאַל צום קאָמוניקאַציע־מיניסטעריום.

קליינער פעליעטאָן
חכמה און נאַרישקייט

וואָס טויגען מיר אַלע חכמות און אַלע פּאָליטיקען — זאָגט שמיל־שמעלקי — וואָס טויג דאָס אַז נאַרישקייטען גייען!?

אָט נעהמט אַזאַ מעשה — זאָגט ער — ווי [...] מיטן יונגען ענגלישען קעניג וועט איהר שוין [...] זעהן.

האָבען די אַלע צייטונגען און בלעטער [...] און איבערגעלאָזט שפּאַניען אויף הפקר, [...] שטעלט דעם גענעראַל פראַנקאָ ביי [...] מיסיאָן, ווי איינער זאָגט: שפּיל זיך דערמיט, [...] דערוואַרטונגען, און — אַליין האָט מען זיך מיט [...] צען כוח אַרויפגעלעגט אויף דער דאָפּעלטער [...] די סימפּסאָניכע...

דאַרף מען מעהר: אפילו מיין ווייב האָט זיך [...] נומען צו דעם עסק און לאָזט נישט אָפּ!

קעניג עדוואַרד אַהער און מלך פון ענגלאַנד אַהין! אָטאָ דאָס איז אַ מאַנספּערשוין! אָטאָ [...] איז אַ זכר פון מענליכען געשלעכט! אָטאָ דאָס [...] שטיי איך!

וואָס רעדן — טענהט זי צו מיר — וואָס [...] דו ביזט חען אַ מאַן? דו ביזט אַ חזשענטעלמען [...] וואָלסט אַזוינס פאַר מיר געטון?

פרעג איך: וואָס געטון?

זאָגט זי: וואָס טייטש — וואָס? אָטאָ [...] וואָס דער מלך עדוואַרד טוט! אוועקגעגעבען [...] צו מלכות פאַר איהר — פאַר דער סימפּסאָניכע!

אוי גאָר? — זאָג איך: — אָט דאָס וואָלסטו [...] וואָלט!... איז ערשטענס, זאָג איך, הייס איך [...] מלך עדוואַרד, נאָר שמיל־שמעלקי, און צווייטענס, איך, איז מיין גאַנץ בית הכסא מלכותו אַ פּרוטה [...] ווערט, און דריטענס — זאָג איך — ווייס איך [...] איצט, וואָס דו מוסט מיר אַזוי דערציילן די יאָהר [...] ווילסט דווקא, זעה איך, ווערען אַ גרושה אום [...] צו „זגיוכען" זיך מיט קעניג קאַראָל פון רומעניע [...] וואָס גייט דאָ איצט קומען קיין וואַרשאַ...

אַזוי אָט רעד איך זיך אַראָפּ ס'האַרץ מיט [...] ווייב.

מיט מיין טאָכטער, די בת יחידה איז עס [...] אויך נישט בעסער!

זי, זעהט איהר, איז איינגאַנצען חרוב! [...] ווייסט זי, האָט זי געוואוינט אויף ווערען זי [...] מיט העריען כלי־זמר שפּילען... איצטער אָבער, [...] האָט זיך גענומען צו דער גרושה — האָט זי [...] רען די האָפנונג...

הכלל, עס איז אַזוי. ווי איך זאָג איך: וואָס טויגען אַלע חכמות, אַז בלויז נאַרישקייטען גילט! [...] די זעלבע מעשה חזרט זיך איבער סיי ביים קעניג [...] ביים סאָלדאַט!

וואָרום וואָס מיינט איהר — איך אַליין וואָלט [...] פון איהר אָפּגעזאָגט?...

שמילשמעלקי.

דער גורל פון אַ פרוי
סענסאַציאָנעלער און שפּאַנענדער ראָמאַן (26

— זי האָט זעהר גוט געטון, וואָס זי האָט דיר אַ פּאַטש געגעבען — האָט מאָריס זיך מיט איהם אַ רייז געטאָן. — זי האָט נישט געקאָנט פערטראָגען דיין בייזען ציניזם.

— דער יונגערמאַן איז משוגע! דער יונגערמאַן איז פערליבט! — האָט אַנדריי גענומען ריין טעאַטראַליש און זיך געריצט מיט זיין פריינד.

— הער אויף, הער אויף! — האָט מאָריס זיך ביי איהם געבעטען. ווייסט אַנדריי, זי איז אַ יודישע, איך קאָן שווערען, אַז זי איז אַ יודישע. איך פיהל עפּעס אַזאַ קרובה'שאַפט צו איהר. זי איז אַ טאָכטער פון מיין פאָלק.

— איהר האָט זיכער איין טאַטען! האָט אַנדריי זיך ווייטער געוויצעלט — אדם הראשון איז אייער ביידענס טאַטע.

ווען אַנדריי און מאָריס זענען אַהיים פון קאַבאַרעט איז שוין געווען שפּעט אין דער נאַכט, זייט ביי זייט זענען זיי געגאַנגען און געשוויגען. די פאַריזער גאַסען זענען שוין געווען כמעט ליידיג. די, וואָס האָבען נאָך אומגעוואַנדערט אין דער שפּעטער שעה, זענען אַלץ געווען צווייפעלהאַפטע פּאַרשוינען: אַפּאַשען, פּראָסטיטוטקעס, שיכורים. די פענסטער פון די געביידעס זענען געווען פינסטער און זיי זענען געשטאַנען אויסגעלאָשענע און שטומע. ווי זיי וואָלטען אין זיך בעהאַלטען עפּעס שווערע געהיימנישען. אַ שטיקעל לבנה ווי אַ פערטעל אַראַנזש האָט זיך פיזערד'נ געשניטען אין דעם בעשטערענטען הימעל.

מאָריס און אַנדריי זענען געגאַנגען ביידע מיט זייערע אייגענע געדאַנקען, ביידע זענען געווען פערליבט אין רחל'ן, נאָר יעדער איינער אויף זיין בעזונדערן שטייגער.

באָריסען איז געווען זעהר טרויעריג אויפ'ן האַרצען. ער האָט אין געדאַנק איבערגעלעבט יעדע בעוועגונג יעדען בליק, יעדעס ווערט פון רחל'ען, און וואָס מעהר, ער האָט עפּעס אויף איהר אַזוי רחמנות געהאַט. ער האָט עפּעס אַזוי געוואָלט איהר גוטעס טון... זי דערמאָהנט... ער האָט עפּעס געפיהלט אַזאַ נעטריישאַפט צו איהר, אַז זיין נשמה איז זיך צעגאַנגען אין אַ פּייטליכען מיטלייד...

אַנדרייען איז נישט אָנגעשטאַנען צו זיין סענטימענטאַל און פערליבט, האָט ער דאָס געוואָלט דער רייבער פערשרייען אין זיך.

— וואָס ביסטו אַזוי צעשמאָלצען געוואָרען? — האָט ער זיך געווענדעט צו מאָריסן, — זי איז אַן אייגפאַכע קאַבאַרעט־טענצערין, זיי זענען דאָ אין די טויזענדער אין פּאַריז, פע! עס פּאַסט נישט פאַר אַ מאַן צו זיין אַזוי ווייך. פרויען זענען אַ צו וואָלוועלע סחורה, אַז מען זאָל פאַר זיי בעצאָהלען מיט געפיהלען.

— הער אויף, הער אויף — האָט זיך מאָריס ביי איהם געבעטען.

פון יענער נאַכט אָן איז מאָריס געקומען צו באָריסען אין קאַבאַרעט יעדען מאָל, ווען רחל האָט געטאַנצט. ער האָט זיך בעגנוגענט בלויז מיט קוקען אויף איהר, ער איז געזעסען ביי אַ טישעל ווען זי האָט געטאַנצט און פון איהר די אויגען נישט אַראָפּגענומען. אַ פּאָר מאָל האָט ער געהאַט אַ געלעגענהייט צוצוגיין צום טישעל, וואו זי האָט זיך צוגעזעצט נאָך דער פאָרשטעלונג. נאָר עפּעס אַליין נישט ווייסענדיג פאַרוואָס, האָט ער געהאַט אַ נישט קלאָרע נישט פערשטענדליכע מורא צו זיין צו נאָהענט צו איהר... אַ פּאָר מאָל האָט ער געכאַפּט איהר בליק, ווי זי האָט געקוקט אויף איהם מיט אַזאַ וואַרעמקייט אין די אויגען, אָבער דאָך איז אין זיי נישט געווען קיין סימן פון פערליבטקייט, ווי עס קוקט אַ פערליבטע פרוי אויף אַ מאַן. דאָס האָט איהם זעהר געקרענקט. ער האָט זעהר שטאַרק געגאַרט זי זאָל זיך אין איהם פערליבען.

קאַפּיטעל ניין

מאָריס האָט אין זיין יונג לעבען שוין געקענט גענוג פרויען, מיידלעך פון דער הויכער געזעלשאַפט בעוואוסטע שיינקייטען, בעריהמטע אַקטריסעס, פון רעזאַנקעס פון דער קינסטלערישער וועלט מיט זייער שפּילעוודיגקייט, האַקעטישקייט און ספּעציעל פאַר זייער חן. ער האָט אָבער קיינמאָל זיין קאָפּ נישט פערלוירען און זיין האַרץ צו זיי נישט אַוועקגעגעבען, זיין שיינקייט און זיין נאָמען אַלס טאַלאַנט, מאָהלער איז געווען גענוג צו האָבען ערפאָלג ביי די פרויען, אָבער קיינע אין האַרצען האָט קיינער פון זיי נישט דערגרייכט, ער איז קיינמאָל נאָך נישט געווען אמת פערליבט.

איצט צום ערשטען מאָל פון זינט ער האָט דערזעהן רחל'ען, האָט ער גענומען פיהלען עפּעס אַזוינס, וואָס ער האָט נאָך קיינמאָל נישט געפיהלט. עס האָט זיך איהם אויסגעוויזען, אַז ער האָט נאָך אַזאַ וואַרעמען מיידעל אויף זיין לעבען נישט געזעהן, אַז איז איהם קיינמאָל פון קאָפּ נישט אַרויס, מיט געפיהלען, אין וועלכע ער האָט זיך אַליין נישט געקענט פונאַנדערקלייבען, האָבען ביי איהם גערויבט זיין רוה. עס איז געווען ליבע, אָבער אַזאַ ליבע, וואָס ער פיהלט, האָט ער אין ערגעץ נישט געפונען.

ווי אַלע פערליבטע האָט ער געהאַט אַ משוגע'נע בעדערפעניש צו רעדען וועגען דער, אין וועמען ער איז געווען פערליבט. איינמאָל, ווען ער איז צו'ר היימגעקומען פון אַ קאַבאַרעט, נאָכדעם ווי ער האָט געזעהען רחלען, האָט ער זי גענומען לויבען פאַר אַנדרייען, וואָס איז מיט איהם געגאַנגען:

(פאָרטזעצונג קומט)

פון דער פאָלקס־פּאַרטיי
רעזאָלוציע וועגן דער קהלה

אויף דער פערזאמלונג פון דער לאָדזער אָרגאַניזאַציע פון דער יודישער דעמאָקראַטישער פאָלקס־פאַרטיי איז אָנגענומען געוואָרן פאָלגענדע רעזאָלוציע:

די פערזאמלונג דריקט אויס, איהר עמפערונג און שאַרפען פּראָטעסט געגען דער היינטיגער אגודישער קהלה מעהרהייט אין דער לאָדזער קהלה, פאר זייער פּחדנות — נישט וועלענדיג אָננעהמען א געזעלשאפטליך גערעכט וואס זאל אויספאָרשען די פאָר וואָרפען וואָס אונזער פרעזעס אדוו. וויצמאַן האָט זיי געמאכט, זיי האָבען בעסער אויסגעזוכט דעם פאַר זיי בעקוועמען וועג און מיט זייער אייגענער מעהרהייט אויסגעשלאָסען אויף 3 זיצונגען — דער אלטענם געאכטעט אדוו. וויצמאַן און אויף 1 זיצונג דעם פרנס כאַץ.

דאָס מוז געשטעמפעלט ווערען אלס אונגעהערטע אנטי געזעלשאַפטליכע מעטאָדען, וואָס די היינטיגע אגודישע קהלה־מעהרהייט קאָנען זיך דערלויבען.

דער ראַט פון דער לאָדזער אָרגאַניזאַציע פון דער יודישער פאָלקס־פּאַרטיי אין פוילען.

פון דער בוי־בעוועגונג אין לאָדז

פון אַ בעריכט פון דעם בוי־רעפעראַט ביי דער לאָדזער שטאָט־פערוואַלטונג איז צו זעהן, אַז עס זענען בעהאַנדעלט געוואָרען 142 בוי־פּראָיעקטען.

פון דער צאָהל זענען 94 פּלענער בעשטעטיגט געוואָרען; 5 צוריקגעגעבען געוואָרען צו דערגענצונג; 18 נישט בעשטעטיגט; 3 פּלענער אָפּגעלעגט און וועגען 22 אַרויסגעגעבען ענטשפּרעכענדע מיינונגען.

אין געזעלשאַפטליכע ענינים

אין געזעלשאַפטליכע ענינים ווילט איצט אין לאָדז רעד. י.מ. בידערמאַן פון וואַרשאַ. פרייטאָג האָט ער געהאַלטען אַ רעפעראַט א.ד.ט. „דער ציוניזם פאַר דעם משפט פון דער קעניגליכער קאָמיסיע", אויף דער אַלגעמיינער פערזאַמלונג פון דער יודען־שטאַאַטס־פּאַרטיי אין לאָדז.

זונטאָג איז רעד. בידערמאַן איינגעלאַדען געוואָרען צו דער ...גאַניזיר־פערזאַמלונג פון דער פּאַפּיר־בראַנזשע ביים דעטאַליסטען־פעראיין פון לאָדזער סוחרים, וואו ער האָט זיך אַקטיוו בעטייליגט אין דער פּרעציזירונג פון דעם טעטיגקייטס־פּראָגראַם פון דעם געפּלאַנטען סינדיקאַט.

חנוכה־פייערונג אין „אהל יעקב"

היינט, 6 פאַרנאַכט, קומט פאָר אַ חנוכה־פייערונג אין דער שוהל „אהל יעקב". ה׳ רעדאַקטאָר ...אַז גער, וועט האַלטען אַ רעדע וועגען די „חשמונאים און ציוניזם".

די אַלע זעמטליכע תפילות ווי אויך מעריב — ...דעם חזן ה׳ טאַפּעל מיט׳ן כאָר

פון „וויזאָ"

היינט, 5 נאָכמיטאָג, קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל (פּעטריקאָווער 86) אַ פאָרלעזונג פון ד״ר ...סאַבאַל א.ד.ט. „די אויפוואַכונג פון נייעם יוד".

פערזענליכעס

בעכטען איז פון זיין אורלויב צוריקגעקומען דער שטאָט־פּרעזידענט ה׳ מיקאַלאַי גאָדלעווסקי און איבערגענומען זיין אַמט.

צופאַל מיט א יודישער פרוי

(א) אויף זאַווישאַ גאַס האָט זיך בעכטען אויסגעגליטשט די 51־יאָהריגע פ״וי איטאַ באַראַן (וואָלבאָרסקאַ 5) און צובראָכען אַ האַנד און פערוואונדעט אין קאָפּ. אין אַנ׳ערנסטען צושטאַנד איז ... אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאַל.

Dr. med. A. KLESZCZELSKI
כורורג־אורלאָג
וואָוינט יעצט
Al. Kościuszki 60, tel. 174-99

KINO TEATR
MIRAŻ
11 LISTOPADA 16
היינט און פאלג. טעג!
„JADZIA"
אין דער הויפּט־ראָלע:
Jadwiga
Smosarska
אָנהויב 4 א זייגער נאָכמיטאָג,
שבת און זונטאָג — 12 בייטאָג.

ווינטער־אַקציע פון „נותן־לחם"
קאָנסול מאַקס קאָן בעקליידט 200 קינדערלעך

אויף דער לעצטער פערוואַלטונג׳ס־זיצונג פון „נותן־לחם" האָט פּרעזעס מאַג. מ. באַלבערישסקי אָפּגעגעבען אַ גענויעם בעריכט וועגען דער ביז איצטיגער טעטיקייט, אין דער ערשטער רייה ווייזט אן מאַג. ב. אַז די טויער פון „נותן־לחם" שטייען אין אַ ענגען קאָנטאַקט מיט די אָנפיהרער פון אַלגעמיינעם וואָיעוואָדישען קאָמיטעט צו העלפען די גאַנצע בעפעלקערונג היינטיגען ווינטער, ס׳ועגען דורכגעפיהרט געוואָרען אַ גאַנצע רייה אינטערווענצעס סיי וועגען דעם וועמען די הילף צו געבען וועגען בעגריף וואָר ס׳איז אַ אַרבייטסלאָזער, פרנסה־לאָזער א. א. וו. לויט אַ פערשטענדיגונג מיט׳ן אַלגעמיינעם קאָמיטעט ווערט איצטער געטיילט קאַרטאָפעל אַלע אָרימעלייט, דערביי האָבען זיך עלף הונדערט יודישע פאַמיליעס פערגעסטרירט אין „נותן־לחם". נאָר 4 קאָמיסאַריאַטען. אַ טייל פון די פערגעסטרירטע, סיי אין די קאָמיסאַריאַטען, סיי אין „נותן־לחם" האָבען שוין בעקומען צו 1—2 קערץ קאַרטאָפעל, די איבעריגע וועלען בעקומען אַזוי שנעל ווי די קאַרטאָפעל וועלען אָנקומען.

ווייטער ווייזט מאַג. באַלבערישסקי אָן, אַז די קיך פון „נותן־לחם" גיט טעגליך אַרויס מיטאָגען פאַר שול קינדער, ווי אויך דער אָרימסטער בעפעלקערונג, וועלכע קומט אין קיך אָדער נעמט מיט זיך אַ היים.

עס ווערען טאָג־טעגליך אַרויסגעשיקט צו בעסערע פאַמיליעס, לויט בעשטעטיגונגען פון אָנגעזעהענע בעלי־בתים, פעקלעך טרוקענע פּראָדוקטען. לויט׳ן אויפטראָג פון קאָנסול מאַקס קאָן, גרייט „נותן־לחם" היינטיגעס יאָהר אַ שיינעם „חנוכה־געלד" פאַר 200 קינדערלעך, קליידלעך, גאַרניטורלעך און וואַרימע וועש.

די ערשטע גרויסע שפּענדע אויף דעם האָט געגעבען קאָנסול מאַקס קאָן אין דער הויך פון 500 זלאָטיס.

אויף דעם אָנהויב פון דער ווינטער־אַקציע האָט די ערשטע 500 זל. געגעבען ה׳ יוליוש לעווענשטיין. ווייטער איז צוזאַמען געזאַמעלט געוואָרען ביז 1865 זל.

Pomoc bezrobotnym to nie jałmużna, to obowiązek i nakaz sumienia.

וועלכע אונטערנעמונגען דאַרפען פערעכנט ווערן
צו דער ערשטער קאַטעגאָריע אין דער טעקסטיל־בראַנזשע

די לאָדזער האַנדעלס־קאַמער האָט מיטגעטיילט דער פינאַנץ־קאַמער, אַז לויט איהר מיינונג, דאַרף מען פאַר אָנהויב 1936 אַלס קריטעריום פון אַ הורט־געשעפט אין דער טעקסטיל־בראַנזשע וואָס דאַרף אויסקויפען אַ פּאַטענט פון ערשטער קאַטעגאָריע אָנגעהמען דעם אומזאַץ פון 2 מיליאָן זל. יעהרליכען אומזאַץ. גלייכצייטיג האָט די האַנדעלס־קאַמער בעטאָנט, אַז דאָס איז גילטיג פאַלגענדע טעקסטיל־סחורות: זיידענע, וואָלענע, האַלב־וואָלענער, בוימוואָלענע, ווייסע, יוטע און קאָנפעקציע.

היינט דינסטאג קומט פאָר דער גראַנדיעזער „שיר"־קאָנצערט אין פילהאַרמאָניע

היינט דינסטאָג, דער 8־טען דעצעמבער די׳ 8.45 אָוונט קומט פאָר אין פילהאַרמאָניע דער לאַנג ערוואַרטעטער קאָנצערט פון יודישע לידער, וועלכער וועט אויסגעפיהרט ווערען דורך דעם רוהמפולען „שיר"־כאָר און סאָליסטען. ביים פּלאַוויר — אַרטור באַלזאַם.

דער „שיר"־כאָר וועט זיך דאָס מאָל בעווייזען פאַר די לאָדזער מעלאָמאַנען מיט א פּרעכטיגען רעפּערטואַר פון לויטער יודישע שאַפונגען וואָס זענען אויסגעוועהלט געוואָרען און מייסטערהאַפט געוואָרען איינשטודירט דורך דעם גרויסען מייסטער פון יודישען ליד פּראָפ. י. פּיזוויישים.

דאָס מוזיקאַלישע לאָדז געדענקט נאָך גוט די בערימטע „שיר"־קאָנצערטען וועלכע צייכענען זיך תמיד אויס מיט זייער קינסטלערישען ניוואָ.

ס׳איז דעריבער פערשטענדליך וואָס דער קאָנצערט האָט אַרויסגערופען א זעהר שטאַרקע פּערזאָנע רעסירונג.

טעאַטער „פילהאַרמאָניע"
20 נאַרוטאָוויטשאַ 20 טעל. 213-84

לעצטע געזאַנגס־פאַרשטעלונגען! — פון — טעאַטער־סעזאָן!
וווילנער יודישע אָפּערעטען־טרופּע

נחמה • קאַדיש • חאַש • קוטנער
געזעגענען זיך מיט׳ן לאָדזשער עולם!
וואָך־רעפּערטואַר:
פרייטאָג, 11 דעצ. 9 אָוונט — שבת, 12 דעצ. 9 אָוונט — זונטאָג, 13 דעצ. 9 אָוונט
גרויסער שלאַגער! גרעסטער ערפאָלג!
גאַליציאַנער מויד
אין 2 אַקטען מיט פּראָלאָג
מוזיק! — טענץ! — געזאַנג! — הומאָר!
שבת, 12 דעצ. 4 נאָכמיטאָג — זונטאָג, 13 דעצ. 4 נאָכמיטאָג
לעצטע 3 מאָל!
נחת פון קינדער
לעבענס־בילד אין 2 אַקטען מיט פּראָלאָג.
צום שלוס: א גרויסער קאָנצערט, וואו יעדער אַקטיאָר וועט געבן דאָס בעסטע פון זיין רעפּערטואַר
מאָנטאָג, 14 דעצ. 9 אָוונט — גאַליציאַנער מויד
מיטוואָך, 16. 9 אָוונט — נחת פון קינדער — צום שלוס גרויסער קאָנצערט
דאָנערשטאָג, ד. 17. 9 אָוונט — אמעריקאַנער ליטוואַק
אין 2 אַקטען פון א. לער, מוזיק: אָלשאַנעצקי.
ווער עס קויפט פריער א בילעט בעקומט א נעכסטע רייה.
אַלע פּאַרטער־בילעטען 1.09
גאַלעריע 40 גראָשן.
גאַנץ לאָדזש קומט אויף די לעצטע פאָרשטעלונגען!
מוזיק, כאָר־אָנפיהרונג: דוד בייגעלמאַן. דעקאָראַציעס, קאָסטיומען, און א סך איבעראַשונגען.
בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון טעאַטער.

אָפּקלאַנג פון פאַרפאַל אויף זשיראַווסקאַ גאַס
פאַמיליע פאָדערט ענטשעדיגונג 8 טויזענד זל.

(ז) ווי מיר האָבען שוין בשעתו מיטגעטיילט, האָט אויף זשיראָווסקאַ 11 פּאַסירט א טראַגישער פאַל. די לאָקאַטאָרקע פון דעם הויז די 58 יאָהריגע לאַה לענטשיצקאַ האָט געהאַנגען וועש אויפן בוידעם. פלוצים האָט זיך איינגעריסען די פּאָדלאָגע און זי איז אַראָפּגעפאַלען דורך דער פּאָדלאָגע אויפן דריטען שטאָק און אויפן אָרט דערהרגעט געוואָרען, דער ווירט אברהם אָרדינאַנס איז צוגעצויגען געוואָרען צו פערַאנטוואָרטליכקייט און איז דערפאַר איינגעזעצט געוואָרען אין תפיסה.

נעכטען איז די פאַמיליע פון דער אומגעקומענער אַרויסגעטרעטען אין געריכט מיט א פּאָדערונג וועגען ענטשעדיגונג אין דער הויך פון 8 טויזענד זל.

די דעציזיע פון געריכט. וועט אַרויסגעזאָגט ווערען אין עטליכע טעג.

דריי „קופּצים"
בעגנבעט א יודישען קרעמער און בעקומען צו 2 1/2 יאָהר תפיסה

(א) אין שמואל וויינבערג׳ס געוועלב (זגערזשער 8) זענען דעם 3־טען סעפּטעמבער ד. י. אַריינגעקומען דריי פערשוינען און פּאָרשטעלענדיג זיך פאַר סוחרים, האָבען זיי דערווייל „אונטערגעהאַקט" אַ שטיק סחורה פון דער ווערט פון 150 זל. די גנבים זענען געכאַפּט געוואָרען ביי דער האַנד. ווי ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט זענען די „סוחרים" יוליאַן פּאַרא, מאַריאַנאַ קאַטשמאַרעק און לוציאַ גלאָמבינסקאַ.

נעכטען איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס, און די דריי הכמלעך זענען פערמשפּט געוואָרען צו $2^1/_2$ יאָהר תפיסה.

א פּעקעל־כאַפּער
געכאַפּט ביי׳ם גנב׳ענען א פּעקעל סחורה

(א) אויף זגערזשער גאַס האָט אַ פערשוין אַראָפּגעכאַפּט אַ פּעקעל סחורה פון אַ פוהר, וואָס געהערט צו מאָטעל זיסמאַן פון אָזאָרקאָוו. דער פערשוין איז אָבער געכאַפּט געוואָרען פון די דורכגעהער. ווי ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט איז דאָס עדמונד סאַבעלאַ. דער גנב איז איינגעזעצט געוואָרען אין תפיסה.

א פאַטאַלער טעות
אנשטאָט מעדיצין — סם

(א) אין איהר אייגענער וואוינונג (נאַמאַדזשאַ 53) איז געשעהען א פאַטאַלער צופאַל מיט דער 25־יאָהריגער העלענאַ נאָוואַק, וועלענדיג נעמען א לעפעל מעדעצין, האָט זי על פי טעות אויסגעטרינקען סם. פּאָגאָטאָוויע האָט איהר געגעבען מעדיצינישע הילף.

אַפּטייקען.
היינטיגע נאַכט־דיזשורען

(א) היינט בייטאָג דיזשורירען: י. קאַהאַנע (לימאַנאָווסקיעגאָ 80), ס. טראַווקאָווסקאַ (בזשעזשינער 56). י. קאַפּראָוויטש (נאָוואָמיעסקאַ 15), מ. ראָזענבלום (שרודמיעסקאַ 21), מ. באַרטאַשעווסקי (פּעטריקאָווער 95), ... טשינסקי (האָקיטשינער 53), ה. סקוואַרשינסקי (קאָנטנע 54), ... שניעצקאַ (זשגאַזשער 59).

אַנשטעקענדע קראַנקהייטען

פון דעם 29 נאָוועמבער ביזן 5 דעצעמבער זענען ביי אונז אין שטאָט פערצייכענט געוואָרען פאָלגענדע פאַלען פון אַנשטעקענדע קראַנקהייטען:

בויך־טיפוס — 9 פאַלען. (פערגאַנגענע וואָך 20), שקאַרלאַטין — 22 פאַלען (33). דיפטעריט — 16 (19), מאָזלען — 21 (13; רויז — 4 (5), קימפּעטער היץ — 4 (3), אין אלגעמיין 92 פאַלען. אין דער פערגאַנגענער וואָך — 101.

א משוגענער הינט האָט צובּיסען א מענש. דער געליטענער האָט בעקומען א פאַסטער־איינשפּריצונג.

די בעסטע און געזונדסטע
זענען די 4־וואַטקאָווע גילזען
„OSMAN"

פון צענטער. האַנדװערקער־פערבאַנד אין פּױלען עקספּאָזיטור איז לאָדז

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער פּ אַגע פון לעגאַ־ליזירען די יודישע לערן־יונגלעך, װעלען שוין אין די נאָהענטסטע טעג בעזוכען פאָרשטעהער פון דער עקספּאָזיטור די האַנדװ. פאַראײנען אין אַלע שטעט און שטעטלעך אין דער לאָדזער װאָיעװאָדזטװע כדי אַדורכצופיהרען א גענױע אױפקלערונג אין דעם ענין.

* * *

פאַריגען דינסטאַג, איז אין לאָקאַל פון דער עקספּאָזיטור פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ פון די פאָרשטעהער פון די בעזונדערע כאַלופּניקעס פאַכען.

די קאָנפערענץ איז גערופען געװאָרען מיט'ן ציל אױסצוזוכען מיטלען װי אַזױ צו לינדערען די לאַגע אין פאַך. װי עס װײזט זיך אַרױס הערשט אין דעם כאַלופּניקעס — פאַך אַ כאַאָס, איבעראַל װערט דער ענין אַנדערש אױפגעשטעלט.

עס איז בעשלאָסען געװאָרען שוין צוצוטרעטען צו אָרגאַניזירען די בעזונדערע בראַנזשעס און אװעק שטעלען זײ אױף דער געהעריגער הױך סײ עקאָנאָמיש און סײ יורידיש. אין דער ערשטער רײה װערט גענומען אין בעטראַכט דאָס שנײדער כאַלופּניקעס-פאַך.

װעגען דעם איז שוין פונאַנדערגעשיקט געװאָרען אַ געהעריגער צירקולאַר מיט אַ אנקעטע בױגען צו די פאַראײנען פון אַלע שטעט און שטעטלעך פון דער לאָדזער װאָיעװאָדזטװא.

פון שנײדער־צעך (11 ליסטאָפּאַד 7).

פאַריגע װאָך איז אין שנײדער צעך (11 ליסטאָפּאַד 7) פאָרגעקומען אַן אױסערגעװעהנליכער אַלגעמײנע פערזאַמלונג מיט'ן אַנטײל פון אַ פאָרשטעהער פון דער האַנדװערקער קאַמער. די פערזאַמלונג עפענט דער עלטסטער פון צעך ח׳ בלאַדי, און עס װערט פאָרגעלײענט דער נײער צעך סטאַטוט, װאָס װערט דורך די פערזאַמעלטע אָנגענומען.

ח׳ ראַדאָשיצקי, רעפערירט די פראַגע פון שאַפען אַ גמילות חסדים קאַסע בײם צעך. די פערזאַמלונג בעשליסט צו שאַפען אַזאַ קאַסע און באַלד אױפ'ן אָרט האָבען זיך פערשריבען מיטגלידער און עס איז געשאַפען געװאָרען א גרעסערע סומע פאַר דער קאַסע.

פון דער טריקאָטאַזש נײער סעקציע

עס איז פאָרגעקומען אַ פערזאַמלונג פון די טריקאָטאַזש־בײער סעקציע.

די לאַגע אין דעם פאַך איז לעצטענס אַ זעהר טרױעריגע. די אַרבײטס־געבער װילען רײסען די לױנען מיט'ן מאָטיװ, אַז דער סעזאָן איז אַ שלעכטער, דערבײ מוז מען צוגעבען, אַז די ביז איצטיגע לױנען זענען אױך שױן געװען מינימאַל..

עס איז בעשלאָסען געװאָרען אױסצואַרבײטען אַ גענױע לױן פרײז־ליסטע, װאָס זאָל זײן בינדענד פאַר אַלע טריקאָטאַזש־בײער. עס איז אױך בעטראַכט געװאָרען די אָרגאַניזאַציאָנעלע לאַגע פון דער סעקציע, די פערװאַלטונג טרעט צו ענערגיש צו אָרגאַניזירען דאָס פאַך.

טעאַטער, מוזיק און פערװײלונג (קאָמוניקאַטען)

װילנער יודישע אָפּערעטען־טרופּע, נחמה, קאַדיש, האַש און קוטנער געזעגענען זיך מיט לאָדז.

די טרופּע פון פילהאַרמאָניע האָט זיך קונה שם געװען אין לאָדז אין אַלע פּיעסען װאָס זײ האָבען ביז הײנט אױפגעפיהרט — אַלס ערשטקלאַסיגער אַנסאַמבל, און באמת האָבען זײ אין די שװערע בעדינגונגען אין װעלכע עס קומט אױס צו אַרבײטען אַ טרופּע אין פילהאַרמאָניע (צוליב די קאָנצערטען (בעװײזען װאונדער, ערשטקלאַסיגע אײראָפּעאישע דעקאָראַציעס צו יעדער פּרעמיערע, כאָר און אָרקעסטער אונטער דער געניטער האַנד פון קאָמפּאָזיטאָר דוד בײגעלמאַן און ועל כולם, א פּרעכטיגער זינגענדיגער, טאַנצענדיגער אָפּערעטען־אַנסאַמבל.

די טרופּע שפּילט שױן די לעצטע װאָך און עס װערט געגעבען פאָלגענדער רעפּערטואַר:

פרײטאָג, שבת זונטאָג (לעצטע 3 מאָל) „גאַליציאַנער מויד". שבת 4 נאָכמיטאָג און זונטאָג 4 נאָכמיטאָג, די ששאַרק אױסגענומענע פּיעסע — נחת פון קינדער, און צום שלום א גרױסער קאָנצערט מיט דער בעטײליגונג פון גאַנצען אַנסאַמבל.

געזעגנונגס - קאָנצערט פון דער בערימטער אינדישער טענצערין ניאַטאַ איניאַקאַ אין פילהאַרמאָניע

נאָך דעם גרױסען ערפאָלג װאָס ס'האָט געהאַט די דערמאָהנטע אינדישע טענצערין בעת איהר ערשטען קאָנצערט אין לאָדז, איז געװען אומעגליך נישט אײנצואָרדנען נאָך אײן קאָנצערט פאַר די אַלע, װעלכע האָבען נישט געזעהען די װאונדערבאַרע טאַנץ־פּראָדוקציעס פון דער אינדישער קינסטלערין

דער צװײטער קאָנצערט אָבער אונװידעררופליך דער לעצטער קומט פאָר מאָרגען מיטװאָך דעם 9־טען דעצעמבער אין פילהאַרמאָניע, אין פּראָגראַם אינדישע, עגיפּטישע און װי אױך מאָדערנע מזרח־טענץ

פון פּױלישען טעאַטער

הײנט 4 נאָכמיטאָג װערט געשפּילט „מענשען אױפ'ן אײז". אין אָװענד 8.30 װערט געשפּילט „פרידריך דער גרױסער" מיטן געניאַלען לודװיק סאָלסקי אין דער הױפּטראָל.

אין פּראָבען מאָלערס „קאַרגער" מיט לודװיק סאָלסקי אין דער הױפּטראָל

ראַדיאָ - פּראָגראַם

דינסטאָג דעם 8־טען דעצעמבער

8 — צײט־סיגנאַל, 5,03 — מוזיק (פּליטען), 8,50 — ידיעות, 10.30 — סאַלאָן מוזיק (פּליטען), 11,57 — צײט־סיגנאַל. 12,03 — סימפאָנישער קאָנצערט (פון פּליטען), 2 — רעפּאָרטאַזש. 2.30 — טעניק, לידער און [illegible] לישע מעלאָדיעס. 3,30 — אױדיציע, 3,55 — פון [illegible] 4,10 — רעקלאַמע קאָנצערט, 4,35 — אױדיציע. 5,05 — דערצעהלונג, 5.20 — קאָנקורס פון א מאַנדאָלין אָרקעסטער (טראַנסמיסיע פון קאַטאָװיץ), 6,15 — שמועס פאַר [illegible] טערע קינדער. 6.30 — מאַנאָלאָג. 6,40 — בעמערקונגען [illegible] קאָנצערט (פון מאַרן), 7,20 — קאָנצערט. 8 — ספּאָרט [illegible] שטעט און שטעטלעך" — שמועס (פון װילנע). 8,10 — אקטועלער שמועס. 8,25 — אײראָפּעאישער קאָנצערט פון ענגלאַנד. 9,45 — אָװענד־ידיעות. 9.55 — אקטועלער שמועס, 10 — פּליטען. 10.30 — אוקראַינישע [illegible] 10.45 — טאַנץ־מוזיק (פּליטען). 10,55 — לעצטע ידיעות און מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט.

1־טע לעטשניצע
מיט שטענדיגע בעטען
פאַר כירורגיע פון צײהן, קיהן־באַקען און יאַסלען
פון Dr. med.
Sadokierski
פּיעטריקאָװער 56, טעל. 129-77
עמפפאַנגס־שעה'ן פון 9 פריה ביז 12 בײטאָג.

Dr. med. H. LUBICZ
ספּעצ. פאַר הױט װענערישע קראַנקהײטען און מענער־שװעכע
האָט זיך איבערגעצױגען פון ציגעל־גאַס 7 אױף
69 פילסודסקיעגאָ 69
(רוג נאַרוטאָװיטשאַ) טעל. 141-32

Dr. Wołkowyski
ציגעל־גאַס 11, טעל. 238-02
ספּעצ. פאַר טריפּער. סיפיליס און הױט־קראַנקה. בעהאַנדלונג פון מענער־שװעכע
נעמט אָן פון 8—11 פרימאָג און 4—9 אָװענט

KONSUM
PRZY WIDZEWSKIEJ MANUFAKTURZE S.A.
ראַקיטשינער 54. צופאָהר מיט טראַמװײען 9, 10
ערעפנונג פון די נײ־אױסגעבױטע זאַלען אין קאָנסום
א פאַראײנװענטאַר־װעש־פערקױף
און פון דינײע פּערקױפס אַפּטײלונגען צו רעדוציאַנס־ נידריגע פּרײזען
פון דער װידזעװער קאָנפעקציע
מיר שיקען אױך איבער פּעקלעך סײ ז סאָװיעט־רוסלאַנד אױפ'ן גרונד פון א ספּעציעלן אָפּמאַך מיט דער פאָר שטעהערשאַפט פון ז.ס.ר.ר. אינטאָרג. אױפן אָרט.

דער גרעסטער און ביליגסטער װאַרעז־הױז אין לאָדז
ראַקיטשינער 54
טעל. 182-10 און 216-17

GARY COOPER אין מײסטערװערק
די גרעסטע קינסטלערישע שעפונג פון דער גאַנצער װעלט
רעזשי: Frank Capra
הײנט און פאָלגענדע טעג!
דעמאָנסטרירט די פאַרנעהמסטע פילמען!
אין א טריומפאַלען צוג דורך אַלע װעלט־רעזידענצען האָט געשלאָגען דעם רעקאָרד
„דער הער מיט מיליאָנען"
מיט'ן אַנטײל פון JEAN ARTHUR, GEORGE BANCROFT — ::— 2 שעה שטאַרקע אײנדרוקען און געלעכטער ביז טרערען
אונזער דעװיז: די ביליגסטע פּרײזען, די בעסטע פילמען
די פּרײזען פון די פּלעצער אױף אַלע סעאַנסען זענען פון 54 גר. אָן

קלאַנג־קינא
CAPITOL
זאַװאַדזקאַ 16

א גרױס צימער
א גרױס פריש רעמאָנטירט צימער מיט ליכט און בעקװעהמליכקײט אין צענטער שטאָט בײ אַן אינטעליגענטער פאַמיליע (פאַר א יונג פּאָרפאָלק) פון זאָפאָרט איבערצוגעבען. אָפערטען אונטער „גרױס צימער" אין דער אַדמיניסטר.

Dr. O. Łagunowski
specjalista
chorób wenerycznych, seksualnych i skórnych
(Gabinet Roentgeno- i światło-leczniczy)
PIOTRKOWSKA 70 tel. 181-83
Przyjmuje: od 8.30 do 10.30 rano, od 1-ej do 2.30 pp. i od 6 do 8.30 wiecz. w niedzielę i święta od 10—1.

Dr. med.
Z. TURYNOWA
קינדער־קראַנקהײטען
האָט זיך איבערגעצױגען אױף
Andrzeja 9, tel. 133-05

Dr. med.
Z. DĄTYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען בלאָז און אורין־טראַקט.
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95.
נעמט אָן פון 9-11 און פון 6-8 אָװענט
צוריקגעקעהרט

װיכטיג פאַר פאַבריקאַנטען!
און האַנדװערקער
שװײסונגען, מאַשינען־טײלען און רעפּעראַטורען
פיהרט אױס ביליג די מעכאַנישע שלאָסערײ
י. רעדער
ליסטאָפּאַדאָ 11/13
(רוג זאַכאָדניאַ)

בעקומען אױסצײכנונגען און א גאָלדענעם מעדאַל אױף די אױסשטעלונגען אין די גרעסטע שטעדט פון אײראָפּע און אין תל־אביב (ארץ־ישראל)

פאַרקױפט אין אַלע אַפּטײקען, אַפּטיק־סקלאַדען און פּאַרפומעריעס.
Fabr. Chem. Kosm. „Pharmachemja", Bydgoszcz.

Doktór
A. S. TENENBAUM
אינערליכע קראַנקהײטען
(ספּעציעל לונגען)
Piotrkowska 109
tel. 220-25.
נעהמט אָן פון 6—8 אָװענד.

Dr. med.
M. TAUBENHAUS
צוריקגעקעהרט
ספּעציאַליסט
פאַר אַקושעריע און פרױען קראַנקהײטען
פערהײמונג נעגען שװאַנגערשאַפט
זגערזשער 11, טעלעפאָן 246-09
נעמט אָן פון 8—9 פריה און פון 4—8 אָװ.

ספּעציעלע
לעטשניצע
פאַר פרױען־קראַנקהײטען און אַקושעריע
ZGIERSKA 24
Dr. FELDMAN פון 3 ביז 6 | Dr. PRAPORT פון 10 ביז 1

Szkoła kosmetyki
zatwierdz. przez Minist. Op. Społ. przy instytucie kosmetyki lekarskiej
„MIMAR"
ul. Sienkiewicza 37, tel. 122-09
Szczegółowe programy i zapisy na kursy kosmetyki i masażu leczniczego, codz. w kancelarji szkoły od 4—7 wiecz.

Dr. med.
P. Braun
צוריקגעקעהרט
ספּעצ. פאַר טריפּער. סיפיליס און הױט - קראַנקהײטען. בעהאַנדלונג פון מענער־שװעכע
צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 100-57
נעמט אָן פון 8—2 מיטאָג און פון 4—9 אָװ. ספּעציעלער װאַרטע־זאַל פאַר פרױען.
פאַר א ונבעמיטעלטע—לעטשניצע־פּרײזען.

Dr. B. Hurwicz
Choroby skórne i weneryczne
Piótrkowska 10
נעמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָװ. זונטאָג און יום־טוב — פון 8 ביז 1 בײטאָג

Doktór
M. Kalisz
אוניװערזיטעט אין ראָסטאָק
צאָהן־אַרצט
סטאָמאַטאָלאָג - כירורגיע
פּיעראַצקיעגאָ 7 (װאָלנעליצקאַ)
טעל. 108-26
אױפנעהם־שעה'ן פון 3—7.

לעטשניצע
פאַר װענערישע־קראַנקע מענער - שװעכע און הױט־קראַנקהײטען
פון דאָקטױרים ספּעציאַליסטען
פּיעטריקאָװער 45
נעמט פון 9 פריה ביז 9 אָװענט.
פרױען און קינדער נעמט אָן א פרױדאָקטאָר פון 11-1 און פון 5-7 אָװענט.
א בעראַטונג 3 זל.

זעהר ביליג!
שאַכטעל־טישען פון נײע מאַשינען טױשען מיר אױס אױף די נײעסטע מאָדעלען גאַבינעטאָװע און שראַנקאָװע
געגען א מינימאַלער צוצאַהלונג
PERŁA i POMORSKI, Łódź, Piotrkowska 85

ד"ר העללער
ספּעצ. פאַר הױט און װענערישע קראַנקהײטען און מענער - שװעכע
8 טראַוגוטאַ 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָװנט זונטאָג פון 10—2 מיטאָג.
פאַר פרױען — א ספּעציעלער װאַרטע־זאַל
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע־פּרײזען

Dr. med. Niewiażski
ספּעציאַליסט פאַר טריפּער, סיפיליס און הױט - קראַנקהײטען. בעהאַנדלונג פון מענער - שװעכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
פּראָנט, 1טער שטאָק
נעהמט אָן פון 8-11 און פון 5-9 אָװענט זונטאָג און יום טוב פון 9-1 נאָכמיטאָג. ספּעציעלער װאַרטע - זאַל פאַר פרױען

לעטשניצע
פון דאָקטױרים־ספּעציאַליסטען
11 בזשעזשינער 11
טעל. 137-63.
עס נעהמען אָן פאָלגענדע דאָקטױרים:
ד"ר קױפמאַן, ד"ר דינענזאָן, ד"ר רױטער, ד"ר שפּירא, ד"ר פּאַדעל, ד"ר י. איציקזאָן, ד"ר סטופּאַי. ד"ר ראַבינאָװיטש־גינזבורג. ד"ר שמירגעלד נערװען־קראַנקהײטען
און דענטיסטין סטאַראַפּאָלסקאַ.
װיזיטען אין שטאָט. אַלע אַרט מעדיצינישע הילף. קאַבינעט פאַר פיזיקאַלישער טעראַפּיע און רענטגען.
אַלע אַרט אימפּונגען (געגען דיפטעריט און אַנדערע).

ד"ר ראַבינאָװיטש־גינזבורג
אינערליכע קראַנקהײטען
נעהמט אָן פון 3—4.

קלײנע אַנאָנסען
1 זלאָטי
אַנאָנס ביז 15 װערטער

ראָקאַלען
א לאָקאַל, געאײגענט אױף [illegible] קאָטאַזש, פּאַרטער און ערשטער [illegible] צו 11 אײלען לאַנג, אױך א גרױסע [illegible] אָבצוגעבען. צו ערפאַהרען שװ. יאַקובאַ [illegible] בײם װירט ל. ראָטבאַרט.

א שטוב אױף א געשעפט [illegible] נעבען פּיעטריקאָװער 19, װ. 16.

אין בעסטען צענטרום אױף [illegible] מיעסקאַ 24 צו פערהירינגען א געװ[illegible] צו ערפאַהרען בײם װירט.

פערשידענעס

א שותף מיט 1000 ביז 1500 [illegible] מזומן װערט געזוכט. געזיכערט װערכנ[illegible] פון 100 ביז 150 זל. אָפערטען אין [illegible] אונטער „Natychmiast"

Kolumna. Do sprzedania [illegible] 14 mieszkań solidnie zbu[illegible], światło elektryczne. — [illegible]: Radwańska 19, pralnia.

אין פערלױף פון 3 מאָנאַטען [illegible] איך די העברעאישע שפּראַך אין [illegible] און אין שריפט מיט אַלע כללים [illegible] אױך מפטיר מיט א דרשה צו [illegible] מצוה. פּרײז צוגענגליך. מײן [illegible] גדאַנסקאַ 24, לעהרער א. איסקין.

שרײבען שעהן און שנעל [illegible] לערנט אױס דער בעװאוסטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס. אױך [illegible] אױסגעלערנט שרײבען א גוטען [illegible] בריף אין 15 לעקציעס אַפילו [illegible] קאָן גאַרנישט שרײבען. די עלטערע [illegible] נישט קײן ראָלע. די פּרײזען־צוגענגליך. אַלעע 1־טער מאַי 4, בײ ליפּשיץ.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat". spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub. Redaktor odpowiedzialny: Chanon Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21